

THE GOSPEL ACCORDING TO MARK

1 ¹Bik'ehgo'ihí'nań biYe', Jesus Christ, baa na'goni'íi baa gozhóni díinko begodezt'i'; ²Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íi binaltsoos biyi'dí díi baa k'e'eshchíi, Shíi, Bik'ehgo'ihí'nań, shinal'a'á nádihyú ich'i'gole' doleehí de'á'. ³Da'igolííyú hadíńshí dilwosh, NohweBik'ehń bádihyú ich'i'daagohle', intín ilk'ídezdoqho bá ádaahle', niigo. ⁴Áík'ehgo John da'igolííyú baptize ádaagole', nnee yich'i' yádaalti'go gádaayińni, Nohwincho'íi bits'á'zhi' ádaahne'go baptize ádaanohwi'dolne', áík'ehgo nohwincho'híi bighą nohwaa nágodit'aah doleehí. ⁵Judéa dahot'éhé ni' goz'ąadı' la'íi Jerúsalem golzeedí' baa nánz'ąá, ái dawa bi'ádat'e' ncho'íi yaa nanádaagosni'dá' túńlíńińi Jórdan holzéhi biyi' John baptize ádaabizlaa. ⁶John bidiyáge bighán ha'í'áhíi bighaa alzaa, ikał hilchii biziz alzaa; nágonech'iidi hik'e dziłyú gosnihíi biłgo bihidán l'ek'e; ⁷Nnee yich'i' yádaalti'go ganíi, Shiké'dí' la' shitisgo at'éhi higháh, ts'iyaa ashnéhgo biket'óol k'e'ish'adzhi' ndi doo bik'eh siti' da. ⁸Shíhíi tú bee baptize ádaanohwishłaa: áídá' án Holy Spirit yee baptize ádaanohwi'íi doleehí. ⁹Ái benagowaadá' Jesus ni' Gálileege Nazareth holzeedí' ch'inyáadá', túńlíńińi, Jórdan holzéhi, biyi' John baptize ábíłaa. ¹⁰Tú biyi'dí' hanádaadá' dagoshch'i' yáa ilts'á' ádzaago, Holy Spirit hawú k'ehgo bich'i' nke'enúihgo yiłts'ąa: ¹¹Nt'éego yaaká'dí'go yati' gáníigo yidezts'ąa, ShiYe' shił nzhóni níłi, naa shił gozhóq. ¹²Dagoshch'i' Holy Spirit nabıłaago da'igolííyú obinyood. ¹³Satan nabıntaahgo ákú da'igolííyú dizdin behisk'ąa; tsétaago daagolíni biłgo; áige Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'dí' daagolíńi baa hikaigo bich'odaazni' l'ek'e. ¹⁴John ha'áneztíhíi biké'dí'go Jesus Gálileeyú nyáá, Bik'ehgo'ihí'nań bilat'áhgee begoz'aaníi baa na'goni'íi baa gozhóni yaa yałti'go, ¹⁵Gáníi, Áige baa gonyáá, Bik'ehgo'ihí'nań nant'aahíi biká' nagowaa; nohwincho'íi bits'á'zhi' ádaahne', yati' baa gozhóni daahohdł'ą le'. ¹⁶Jesus túsikaaníi Gálilee holzéhi bahyú higaaldá', Simon bik'isn Andrew biłgo łóg behaidléhé nanest'óli téh nádaayi'aa'go yiłts'ąa: ái łóg hadaayileehíi daanłi. ¹⁷Jesus gádaabińni, Shiké'yú doh'aash, łóg hayihileehíi k'ehgo nnee shá nádaahohł'ąhgo ánohwishle'. ¹⁸Áík'ehgo dagoshch'i' łóg behaidléhé nanest'ólihíi da'áige ndaistsoozdá'

Jesus yiká' dahn'aazh lèk'e. ¹⁹Áídí' dahnáididzaago James, Zébedee biye', hik'e bik'isn John biłgo yiłtsaa, áí tsina'eelíí yiyi' naháztaq, nanest'ólihíí nádaikadgo. ²⁰Dagoshch'i', Yushdé', biłnii: áík'ehgo bitaa, Zébedee, hik'e bánada'izidíí biłgo da'akú tsina'eelíí yiyi' naháztaqadá' yits'á' dahn'aazh, Jesus biké'. ²¹Áídí' Capérnaum golzeeyú okai; dagoshch'i' Jews daagodnłsiníí bijíí ha'ánátséh goz'aa yune' ha'ayáágo iłch'ígó'aah lèk'e. ²²Áígee iłch'ígót'aahíí yaa bił díyadaagot'ee: yebik'ehíí k'ehgo yił ch'ígó'aahíí bigha, doo begoz'aaníí ye'ik'eda'ılchíhi ádaat'eehíí k'ehgo da. ²³Jews ha'ánátséh goz'aa yune' nnee ła' spirit ncho'i biyi' golnłnihi sidaa lèk'e; án nádidilghaazhgo, ²⁴Gáníí, Doo nohwaa nannaa da; hago ląá át'éego nohwich'i' goń'aahgo ant'ii, Jesus, Názarethdí' nannáhi? Ya' da'ılıí nohwilchííyú nyaa née? Shíí nígonsi, hadín ant'iihíí, Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí'go Dilzihgo Nłłni. ²⁵Jesus nłdzilgo hadziigo gáyıłnii, Handziih hela', an biyi'dí' hannáh. ²⁶Áík'ehgo spirit ncho'ihíí nnee nádinigisdá' áđiđ nádidilghaazhgo biyi'dí' halwod. ²⁷Nnee dawa bił díyadaagot'eego náłdaadilkid gádaaniigo, Díí nt'é ląhi? Áníí zhá iłch'ígó'aahi lą. Yebik'ehgo spirits daancho'íí yich'i' hadziigo ndi daabidits'ag. ²⁸Dagoshch'i' Gálilee golzeehíí dahot'éhé nt'éégo baa ch'ınii didezdaad lèk'e. ²⁹Jesus, James hik'e John biłgo ha'ánázehdí' ch'ínakaigo Simon hik'e Andrew bigowa yune' ha'ákai. ³⁰Ákóne' Simon bi'aahíí bąą nezgaigo sitii; áík'ehgo dagoshch'i' Jesus yił nadaagosni'. ³¹Baa nyááda' bigan yiłtsodgo hadag áyılıaa; dagoshch'i' nezgai n'íí bits'á' gonyáá, áídí' nádiidzaago yá da'dezné. ³²O'ı'ąązhi' godeyaago kah ıltah at'éhi yaa nakaihíí dawa, ła'ıı ch'iidn isnáh ádaabiłsiníí Jesus bich'i'yú bił nch'eheskai. ³³Áí kįh goznıłgee daagolıınıí dawa dadáńgee baa ıla'adzaa. ³⁴Áígee kah ıltah at'éhi yaa nakaihíí ląągo nádaayilzii, ła'ıı ch'iidn ląągo haineheyood; ch'iidnhíí bıdaagołshíí bigha Jesus, Hadaahdziih hela', daabiłnii lèk'e. ³⁵T'ahbiyú doo hwahá got'ııh dadá' Jesus nádiidzaago ch'ınyáá, doo hadín naghaa dayú óyáá, ákú oskaąd. ³⁶Simon hik'e yił nakaihíí biłgo biké'yú okai. ³⁷Baa hikaigo gádaabiłnii, Nnee dawa hadaanintaah. ³⁸Áík'ehgo Jesus gáníí, Noo', ła'yúgo kįh nagoznilyú náádokáh, ákú nnee bich'i' yánadaahoshti'; díí bigha niyáhi. ³⁹Áídí' Gálilee dahot'éhé biyi'yú Jews ha'ánátséh nagoznıł yune' nnee yich'i' yałti'go naghaa, ła'ıı ch'iidn haineheyood lèk'e. ⁴⁰Nnee lóod doo ínádih dahi, leprosy holzéhi, yaa nagháhi Jesus yich'i' hilzhiizhgo náyokaąh, gánııgo, Nashılłzihíí bik'eh síntııgo nígonsi, hánt'ııyúgo náshılłzih. ⁴¹Áík'ehgo nneehíí Jesus yaa ch'oba'go yich'i' dahdidilniidí' yee delniihgo, Hasht'ıı; nándziih, yiłnii. ⁴²Áí yiłniiidá' dagoshch'i' lóod n'ıı ínásđiđgo nneehíí nádzii lèk'e. ⁴³Jesus bich'i' hadziidá' obi'a'; ⁴⁴Gábiłniigo, Hadín dńko bił nagolnı' hela': ti'i, okaąh yebik'ehi bich'i' ch'ı'nah ádnłle'go, Moses ngon'ąą lèk'ehíí k'ehgo hanánidelzaahíí bigha Bik'ehgo'ihí'nań dant'éhéta baa nné', áík'ehgo nándziihíí nnee yıdaagołsi doleeł. ⁴⁵Áídá' da'ádzaayú yaa nagolnı'go deyaa, dahot'éhé ch'ınii didezdaad, áí bigha Jesus doo dayúweh kįh goznilyú ch'ı'nah aanádaal da, da'igolııyú zhá naghaa: áídá' iłch'i'dí' nnee baa náńłsąą lèk'e.

2 ¹Áídí' da'kwíí iskaągo Jesus Capérnaum golzeeyú nádzá; áígee gowayú sidaa, daanii. ²Dagoshch'í' nnee láągo baa nanáńsáą, dázhó doo hagee nágost'ąą da, dáádítłh bahyú ndi: áígee yati' nlt'éhi yaa yałti' lęk'e. ³Áígee nnee ła' baa hikai, díł'i hilt'eego nnee di'ili baa daiskaągo, ⁴Ch'ilaądhíí bighą Jesus doo bit'ah ch'idowáhgo da, áík'ehgo kłh biká'híí yó'adaiznil, Jesus bik'ehgee: áí ąął ch'í'i'áńgo ádaizlaadi' di'ilihíí yiká' sitiiníí bee nkedaiztłi. ⁵Daabi'odłá' Jesus yígółsłjídá' di'ilihíí gáyılñii, Shiye', ninchó'híí bighą dák'ad naa nágodet'aah. ⁶Begoz'aaníí ye'ik'eda'ilchíhi ła' naháztaą, dábiyi'yú na'ídaadiłkidgo gádaanii, ⁷Hant'é bighą díí nnee Bik'ehgo'ihí'nań ádil'įigo aníí łaą? Hadńń ła konchó'híí bighą kaa nágode'aah? Bik'ehgo'ihí'nań zhá go'į. ⁸Na'ídaadiłkidíí Jesus dagoshch'í' biyi'siziiníí bee yígółsłjıdgo gáyılñii, Nt'é bighą na'ídaadołkid? ⁹Hadíhíí doo nyeego di'ilihíí áłh'iniih da, Ninchó'híí bighą naa nágodet'aah; dagohíí, Náńdńáh, biká' síntiiníí dahnáńńe'go dahnńáh? ¹⁰Ni'gosdzáń biká' nnee binchó'híí bighą baa nágodet'aahíí shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, beshik'ehgo bídaagonołsł doleełhíí bighą, (nnee di'ili sitiiníí gáyılñniid,) ¹¹Náńdńáhgo biká' síntiiníí dahnáńńe'go gowayú nádńdńáh, niłdishñii. ¹²Dagoshch'í' nádiidzaago yiká' sitıı n'íí dahnáyiné'go dawa bińáál ch'ńnyáá; áík'ehgo nnee dawa bił díyadaagot'eego Bik'ehgo'ihí'nań ya'ihédaanzıgo gádaanii, Doochwahá áík'ehgo daahiiltséhi da. ¹³Áídí' Jesus túsikaaníí bahyú ch'ńnánáńzaadá' nnee baa nanáńsáą, áígee yił ch'ídaagoz'ąą. ¹⁴Jesus higaąłgo Alphéus biye', Levi holzéhi, tax nanáhi'niłłgee sidaago yiłtsąqadá' gáyılñii, Shiké' dahnńáh. Áík'ehgo nádiidzaago biké' dahiyaa. ¹⁵Áídí' Levi bigową yune' Jesus iyaągo nezdaago, tax bich'í' nadaahi'niłłí ła'íí nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí láągo Jesus hik'e bitsılke'yu biłgo itah da'yaągo dahdinezbił; nnee gádaat'eehíí láągo Jesus biké' anáłseel lęk'e. ¹⁶Begoz'aaníí ye'ik'eda'ilchíhi hik'e **Phárisees** daanłni biłgo tax bich'í' nadaahi'niłłí ła'íí nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí Jesus yił da'yaągo daayiłtsąqadá' bitsılke'yu gádaayiłñii, Nt'é bighą tax bich'í' nadaahi'niłłí ła'íí nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí Jesus yił da'yaą? ¹⁷Jesus áí yidezts'ąqadá' gádaabiłñii, Doo hago'ádaat'ee dahíí izee nant'án doo yaa nakáh bik'eh da, daanniihíí zhá: shíí nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí, Nohwinchó'íí bits'ą'zhı' ádaahne', biłdishñiiyú nıyáá, áídá' nnee dábił'ehyú ádaat'eehíí doo ágáłdishñiiyú nıyáá da. ¹⁸John bitsılke'yu hik'e Pharisees daanłni bitsılke'yu dáshıná' da'okąąh ni: áík'ehgo Jesus yaa hikaigo gánıí, Nt'é bighą John bitsılke'yu hik'e Phárisees bitsılke'yu dáshıná' da'okąąh, áídá' ni nitsılke'yu doo dáshıná' da'okąąh da? ¹⁹Jesus gádaabiłñii, Ya' ni'ńnehgee nnee ła'ádaat'eehíí nnee nińnehíí yił nakaiyúgo dáshıná' da'okąąh née? Dah, nnee nińnehíí yił nakaiyúgo doo dáshıná' da'okąąh at'éé da. ²⁰Dahagee nnee nińnehíí bits'ą' nádiłteeh ndi at'éé, áígee dáshıná' da'okąąh doleeł. ²¹Ko'íí dénchó'éhíí doo nak'ą' áńiıdehíí bee ch'idi'aah da; ágách'idzaayúgo áńiıdehíí iłhanigháhgo dayúwehégo onanáđlaad. ²²Ła'íí wine áńiı alzaahíí ikágé wine beńłtiníí dénchó'éhíí doo biyi' tádaach'nił

da; ágách'idzaayúgo wine ánii alzaa'ihíí ikágé yidildohgo na'nil, áík'ehgo winehíí aqł ha'ijool, ła'íí ikágéhíí kots'á' yilchqoh: áídá' wine ánii alzaa'ihíí wine benahtiníí ánídéhíí zhá biyi' tádaach'iníí. ²³Lah Jews daagodnłsinii bijíí Jesus t'oh naghái hentíníí yiyi'yú higaał; bitsilke'yu yil hikaahgo t'oh naghái binest'á' nadaayiníí nkegonyaa. ²⁴Phárisees daanłni Jesus gádaayılñii, Díń'íí, nt'é bighą godilziníí bijíí doo baa nach'ighaa dahíí nitsilke'yu yaa nakai? ²⁵Jesus gádaabiłñii, Ya' David hik'e yil nakaihíí bıłgo idán áđihgo shiná' daasilįigo, hago ádaasdzaa lán shihíí doo hwahá baa da'ohshiih da née? ²⁶Abiathar okaqah yebik'ehi da'tiséyú sitįđđá' Bik'ehgo'ihin'nań daach'okaqah goz'aq yuñe' ha'ayaáago, bań Bik'ehgo'ihin'nań ye'okaqahgo baa hi'né'go niń'né' n'íí náidnné'go yiyaa, ła'íí yil nakaihíí áđó' ła' ya'nné' lék'e; áí bańhíí okaqah yedaabik'ehi zhá daayiyaago goz'ánihi. ²⁷Jesus gádaabiłñii, Godilziníí bijíí nñee bá alzaa, doo nñee godilziníí bijíí bá alzaa da: ²⁸Áí bighą shíí, nñee k'ehgo Niyááhíí, godilziníí bijíí ndi beshik'eh.

3 ¹Jesus Jews ha'ánátséh goz'aq yuñe' ha'anánáđzaago nñee bigan dała'ázhiñéé binawod ásdįđi ákone' itah sidaa. ²Áík'ehgo Jesus daabich'inł'íí, godilziníí bijíí áí nñeehíí náyilziih shį daabich'o'ńúigo; ágáđzaayúgo dant'éhéta bee yaa dahdaago'aahíí bighą. ³Jesus nñee bigan binawod ásdįđi, Kodé' hizįí, yilñii. ⁴Áídí' nñee daabineł'íńíí gádaayılñii, Ya' godilziníí bijíí nłt'éégo ách'it'įigo goz'aq née, dagohíí ncho'i bee ách'it'įigo née? Ya' nñee hasdách'ilteehgo née, dagohíí ch'iziltheego née? Áídá' doo nt'é daañii da. ⁵Bijíí daant'izíí bighą Jesus doo bıł gozhqó dago déhashkeego nñee yitah déz'įđđá' nñee bigan binawod ásdįđi, Yushdé' dahdinłñih, yilñii. Áík'ehgo bich'į' dahdidilñiigo bigan nádzii, łazhzhinééhíí ga'at'éé násdłįí. ⁶Áídí' Phárisees daanłni ch'ékaigo dagoshch'į' Hérod yil daagot'ini bıłgo hagog'éégo Jesus daayiziltheehíí yee ndaagoshchįí. ⁷Jesus bitsilke'yu bıłgo túsikaayú dahiskai: nñee łaągo Gálileedí' ła'íí Judéadí' biké' onátsáq, ⁸Jerúsalemđí' áđó', ła'íí Iduméadí', Jórdan túńłńíí hanaadí', ła'íí Tyre hik'e Sidon binaadyúdí', ízigo ánát'įłłíí ya'ikodaanzįigo baa náńtsáq. ⁹Akú nñee łaqáhíí bighą Jesus bitsilke'yu gádaayılñii, Nñee doo daashįjizh da doleełgo t'ahkodá' tsina'eel ałts'íséhi kozhį' shá nnoł'eel. ¹⁰Nñee łaągo náilzii; áík'ehgo kah yaa nakaihíí dawa bee denschíd daanzįigo bik'izhį' daalshjizh lék'e. ¹¹Spirits daanchq'íí dahagee daabo'įgeee biyahzhį' hayaadaadaago nádaadilghaazh, Ni, Bik'ehgo'ihin'nań biYe' nłni ánt'įí, daañiigo. ¹²Ch'ídaashinoh'aah hela', daayılñii. ¹³Áídí' Jesus wá'zhį' hayaadá' yil nakai doleełíí, Yushdé', daayılñniid: áík'ehgo baa hikai lék'e. ¹⁴Bitsilke'yu doleełíí nakits'adah hayinil, yati' baa gozhóni yaa yádaałti'yú daidoł'aalgo, ¹⁵Itah at'éégo daannihíí nádaayilziihgo, ch'iidn áđó' hadainihiyóodgo binawod baa daadest'aq: ¹⁶Simon holzéhi Peter áđó' yizhį' yá áyíłlaahi; ¹⁷Zébedee biye', James holzéhi hik'e bik'isn John bıłgo; áí Boanérgees yizhį' yá ádaayizłaa, i'ńiihíí k'a'at'éégo golzeego ágolzee: ¹⁸Andrew, Philip, Barthólemew, Matthew, Thomas, Alphéus biye'

James holzéhi, Tháddeus, Símon, Cánaanite nłíni, ¹⁹Ła'íi Judas Iscáriot, ch'íbido'aafí: aí hayinildá' kįh yuñe' ha'akai lẹk'e. ²⁰Áígee nñee dázho ląągo ıla'ánánádzaa, áík'ehgo Jesus hik'e bitsilke'yu doo hagot'éégo ndi da'iyąą da. ²¹Bik'íi ya'ikodaanzjídá' biká okai; Biini' édįh łaą, daañiigo.

²²Begoz'aaníi ye'ik'eda'ılchfihi Jerúsalemđi' hikaihií gádaañii, Ch'iidn binant'a', Beelzebub holzéhi, biyi' sizjį lągo, án binawodíi bee nñee biyi'dí' ch'iidn hainihiyood, daabiłnii lẹk'e. ²³Áídí' Jesus begoz'aaníi ye'ik'eda'ılchfihi, Yushdé', daayıłniiigo, na'goni'íi bee bił ch'ígó'aahgo gáníi, Hagot'éégo Satan biyi'dí' dabíi hádi'nidzood doleeł? ²⁴Nñee dałaháyú binant'a' golíniíi dabíi iłch'i' nanádaagonłkaadyúgo doo anahyú bengenowáh át'éé da. ²⁵Dał' naháztaaníi dabíi iłk'ídahnájahyúgo doo anahyú bengenowáh át'éé da. ²⁶Áík'ehgo Satan dabíi iłch'i' naná'idiidgo ádaagodet'ąyúgo doo anahyú bengenowáh át'éé da, daazhógo bengenáh. ²⁷Doo hadín nñee nalwodi bigowa yuñe' ha'agháhgo dawahá biyéehíi yino'įih at'éé da, ntsé nñee nalwodíi lfihtł'qoyúgo zhą; áídá' dawahá biyéehíi yits'ą' yin'įih. ²⁸Da'aniigo gádaanohwiłdishnii, Nñee binch'ó'íi dawa baa nágodit'aah doleeł, Bik'ehgo'ihinań nch'ogoo baa yách'ilti'íi ndi aldó': ²⁹Áídá' Holy Spirit dęnch'ogoo baa yách'ilti'yúgohíi doo kaa nágodinot'áah at'éé da, áídá' dahazh'i' bił ch'ígodeehíi bee bá goz'ąą: ³⁰Begoz'aaníi ye'ik'eda'ılchfihi, Ch'iidn biyi' golíi ląą, daabiłniihií bighą Jesus díi k'ehgo yafti' lẹk'e.

³¹Jesus bik'isyú bima a biłgo akú hikai, dadányú nadaazi'dá' bich'i' oda'is'a', Yushdé', daabiłniiigo. ³²Nñee ląągo binaayú naháztaaníi gádaabiłnii, Nimaa ła'íi nik'isyú dadányú nazjį, níka daantaahgo. ³³Hadín shimaa, hadín shik'isyú? biłnii. ³⁴Jesus nñee binaayú naháztaaníi yitah déz'jídá' gáníi, Kúnko shimaa ła'íi shik'isyú. ³⁵Dahadín Bik'ehgo'ihinań dahát'įyú ánát'įłłíi, shik'isn dagohíi shilah ła'íi shimaa at'éé.

4 ¹Jesus túsikaaníi bahgee iłch'ígó'aah nkenágodidzaa: áígee nñee ląągo baa náńłsąą, áík'ehgo tsina'eelíi yihiyaago dahnezdaa; áídá' nñeehií tábaayú ıla'adzaa lẹk'e. ²Áígee na'goni'íi yee ląągo yił ch'ígó'aah gániiigo, ³ıdaayesólts'ąą; k'edileehíi yił ke'go k'edileeyú óyáá, ⁴K'edileege k'edilzií ła' intín bahyú nanehezdee, áík'ehgo dl'ó' ıla'adzaago aął nádaihezlaa. ⁵Ła' k'edilzií tsétahyú nanehezdee, ákú łeezh doo dázho ląáyú da; łeezh da'ayáháhií bighą dagoshch'i' hadaazhjeed: ⁶Áídá' ya'ái hanadáhgee dilid; bikeghad doo yúyahyú nel'ąą dahíi bighą nádaahesgą. ⁷Ła'ihíi hosh bitahyú nanehezdee, áík'ehgo hoshilíi ighánłsąągo nadaistseedgo binest'ą' da'ádįh. ⁸Ła' k'edilzií łeezh nht'ééyú nanehezdee, aí zhą hadaazhjeed'i' nchaa daasiljigo nest'án áyılıaa, ła' tádin, ła'íi gostądin, ła'íi dał'á gonenadín bitisyú ánálzaa. ⁹Hadín bijeyi' golíniíi íyęsts'ąą le', nñii, Jesus. ¹⁰Jesus dasahndi nñee ła' t'ah binaayú nadaazi'íi bitsilke'yu biłgo nabídaadiłkidgo gádaabiłnii, iłch'ígót'aahgo na'goni'íi bee nohwił nadaagosínłni'íi nt'é nñiigo ánnii? ¹¹Áík'ehgo gáyilnii, Bik'ehgo'ihinań bilatł'áhgee begoz'aaníi doo bígózı da n'íi nohwíi bidaagonoksiłhgo nohwaa daagodest'ąą: áídá' doo néé zhinéé

daanlii dahíi ilch'ígót'aahgo na'goni'íí zhá bee bił na'goni'. 12 Áík'ehgo dédainel'íi ndi doo daayo'íi da doleel; dédaidits'ag ndi doo bił idaagozi da doleel; doo ágát'éé dayúgo binch'óíi yits'á t'aazhi' nakáhgo binch'ó'híi bigha baa nágodit'aah doleel ni'. 13 Ya' ilch'ígót'aahgo nohwił nagosisni' n'íi doo nohwił idaagozi da née? Áídá' hagot'éégo ilch'ígót'aahgo nada'goni'íi dawa nohwił idaagozi doleel? nii, Jesus.

14 K'edileehíi Bik'ehgo'ihí'nań biyati' k'edilee. 15 K'edilzií intín bahyú nanehezdee n'íi ái nnee yati' biyi' k'edolzaahíi ádaat'ee, áídá' yati' dédaidits'agdá' Satan baa nyaago daabijíi yune' yati' k'edolzaa n'íi bits'á' hayiné'. 16 Da'ágánánát'éégo tsétahyú nanehezdee n'íi yati' daidits'ago dagoshch'i' bił daagozh'ógo nádaidnné'hi; 17 Áídá' daabiyi'yú bikeghad doo yúyahyú nel'aq dago dá'anahzhi' begodigháh; áídá' yati'híi bigha nagont'ogíi bee, dagohíi nnee daabich'ólaahíi bigha biniiigonłt'éehíi begowáhgee dagoshch'i' t'aazhi' nanánihidéh. 18 Hosh bitahyú nanehezdee n'íi yati' daidits'ag, 19 Áídá' ni'gosdzán biká'zhi' nabi'dint'ogíi, hágołdzilgohíi k'izé'idilteehíi, ła'íi dawahá biká' hágot'iiníi bijíi biyi' bitis siliiigo, hosh ighánłs'áqgo yati' k'edolzaa n'íi naistseed, áík'ehgo doo binest'a' goleeh da. 20 Leezh nłt'ééyú nanehezdee n'íi yati' daidits'ago nádaagodin'aq, áík'ehgo nest'ań ánádail'íih, ła' tadin, ła'íi gostadin, ła'íi dała'a gonenadín bitisyú ánádail'íih.

21 Jesus gánádaayił'nii, Ik'ah k'ó'íi ch'ot'íiigo táts'aa bił hayaa nch'í'áah née? Kástíné yitl'áahyú nch'í'áah née? Ik'ah k'ó'íi biká' dahnásilt'áhé biká' dahch'i'aahgohi at'éé. 22 Dawahá nanl'i' n'íi ch'í'nah ádolniił; dawahá doo hit'íi da n'íi bígózihgo ádolniił. 23 Hadín bijeyi' golíiníi íyést'saq 24 Da'dohts'agíi nłt'éégo idaayesółts'aq. Dáhołaqgo kaa daasohné' láńshí n'íi k'ehgo da'ágáhołaqgo nohwaa nádo'né'; ła'íi nohwił daadohts'agíi dayúweh bitisyú inágodáhgo nohwaa nádo'né', biłnii. 25 Dahadín íyést'saqgo ígo'aahíi, bigoyá'íi itisgo baa nádo'né'; áídá' dahadín doo íyést'saq dahíi ayáhago íyést'saq n'íi ndi bits'á' da'ílii nádodleeł.

26 Jesus gáníi, Bik'ehgo'ihí'nań bilatt'áhgee begoz'aaníi díi k'ehgo at'éé: ła' nnee k'edilzií yił ke'go k'edilee; 27 Ánágoldohgo t'é'gee ilhoshdá' t'ahbigo nádidáhdá' k'ednláa n'íi hadaazhjeedi' ndaandésaq, hagot'éégo shihíi doo yígółsi da ndi. 28 Ni' dabíi inest'a' yindíłsé, bit'aq ntsé hadaajah, áigeehíi bilatáhé daagoleeh, áídí' binest'a' nłt'éégo nt'í. 29 Nłt'éégo nest'aqgee dagoshch'i' t'oh bená'itłíshé bee higeesh nkegonigháh, da'nest'aqgee ngonyááhíi bigha.

30 Jesus gánádi'nii, Bik'ehgo'ihí'nań bilatt'áhgee begoz'aaníi hant'é bił kishhah ndleego baa nadaagohiilni'? Nt'éshá' ilch'ígót'aahgo na'goni'íi baa nadaagohiilni'? 31 Ch'il mustard holzéhi biyigéhi k'ehgo at'éé; áík'edilzeegee k'edilzií dawa bitahgee bízhá alts'íséhihi at'éé: 32 Áídá' k'edolzaadá' hadag nołséél, áídí' ch'il dawa bitisgo at'éhi hileeh, bits'adaaz'aahíi nchaa hileeh, áík'ehgo dló' yudahyú nada'iniihíi bit'oh ádaagole', bichagosh'ohyú. 33 Ilch'ígót'aahgo nada'goni'íi ágádaat'eehíi l'áqgo Jesus Bik'ehgo'ihí'nań

nkegonyaa; áík'ehgo nnee dawa bił díyadaagot'ee lèk'e. ²¹ Jesus hanaayú bił naná'dez'eeldá' ákú nnee lą́ągo baa náńłsáą; án tábaayú sizij lèk'e. ²² Áígee Jews ha'ánáłséhíí yebik'ehi la' Jáirus holzéhí nyáá; án Jesus yiltsaądá' yiyahzhí' hayaa adzaago, ²³ Náyokaąhgo gáníí, Shitsi' atł'síshí k'azhá datsaah: noo', nł't'ée nádleeł doleełgo bik'enłnı́; áík'ehgo hı́naa doo. ²⁴ Áík'ehgo Jesua yil onát'aazh; hı́gaalgo nnee lą́ągo biké' nalseełgo daabiljizh lèk'e. ²⁵ Áígee isdzán dił bighánłlįgo nakits'adáah bił łegodzaa, ²⁶ Izee nant'án łán ch'éh ádaabil'įđ, la'ı́ bızhaali dawa nayihı́niil ndi doo nzhoq nádleeł da, áı́dá' da'tisęgo adzaa. ²⁷ Jesus ya'ıkonzįigo bine'dı' ch'ılaągee ninyaago bi'ıı yedelniih lèk'e. ²⁸ İdił yaltı'go gánıı, Bi'ıı zhá ndi bedenshniihyúgo, nł't'ée náshdleeł. ²⁹ Dagoshch'ı' dił bighánłlį n'ıı esđįđ; áík'ehgo kah yaa naghaa n'ıı nábi'dilziigo yıgolsįđ lèk'e. ³⁰ Jesus, binawodıı bits'ą' hagoshı' adzaago yıgolsįđgo, dagoshch'ı' nnee biké' náńłsáąhıı yich'ı' łedidzaago gánıı, Hadıń shı'ıı yedelniih? ³¹ Bitsılke'yu gádaabilniı, Nnee nınaayú daatıjizhgo hı'ıı; nt'é bighą, Hadıń shedelniih, nniı áı́dá? ³² Hadıń át'ııniı yıgolsįhgo, nnee yıtah dez'ıı. ³³ Isdzánhıı ábi'dılzaahıı yıgolsįđgo neldzıđgo diłđđgo Jesus yiyahzhı' hayaa adzaago, adzaahıı da'aniigo yaa yil nagosni' ³⁴ Jesus gáyıłniı, Shılah, n'ıodla'ıı nł't'ęgo ánániıdlaa; ilch'ı'gont'ęgo nadaáł, kah baa nanna n'ıı nándzii. ³⁵ Jesus áıgee t'ah yaltı'dá' Jews ha'ánáłséhıı yebik'ehi bigowađı nnee hikaigo gádaabilniı, Nitsi' dastsą; nt'é bighą İlch'ı'g'aaahıı dayúweł nańł'og áı́dá? ³⁶ Ádaaniihıı Jesus yıdeztł'ągo ha'ánázéh yebik'ehi gáyıłniı, Doo néńldzıđ da, Bik'ehgo'ihı'nań hondłą. ³⁷ Áıđı' Peter, James hik'e bik'ısn Johnhıı zhá yil dikáhgo ngon'ą. ³⁸ Ha'ánázéh yebik'ehi bigowayú nıyáągo godnch'aadgo la'ıı nnee díyat'ęgo daachago yiltsą. ³⁹ Gową yune' ha'ayáągo gádaabilniı, Nt'é bighą daagodinołch'aadgo daahchag? Na'ılłhn doo daztsą da, daazhógo ilhoshgo at'ée. ⁴⁰ Áı bighą nnee dázhó baa daadłoh lèk'e. Nnee łta'adzaahıı, Ch'ınohkáh, daayılniıdá, na'ılłhnıı bą, bitaa hik'e yil nakai n'ıı biłgo na'ılłhn sitıı yune' ha'akai. ⁴¹ Áıgee bigan yiltsodgo gáyıłniı, Talıtha cúmi; áı, Na'ılłhn, nándnáh, (niłdishniı,) golzeego ágolzee. ⁴² Dagoshch'ı' nádiıdzaago dahıyaa; án nakits'adáah bił łegodzahi. Áıgee dázhó koł díyadaagodzaa lèk'e. ⁴³ Ágodzaahıı hadıń baa bił nadaagołnı' hela, daayılniı, Jesus; la'ıı gánađaabilđo'niıd, Bá da'dohné.

6 ¹ Jesus áıđı' dahıyaa, dabıı gólııyú nádzáá; bitsılke'yu biké' hikaahgo. ² Jews daagodnłsiniı bijıı, ha'ánáłséh goz'ą yune' Jesus ilch'ı'g'aaah nkegonyaa: nnee lą́ągo daıdits'ago bił díyadaagot'eego gádaaniı, Hadı' lą́ą yıgolsįđıhi? Bigoy'ıı hadı' baa hi'néı, godıyıhgo ánagot'ııhıı ndi ánayol'ııgo? ³ Dıń la'kıh ágole'hi nłıı, Mary bizhaazhé ya', James, Joses, Juda hik'e Simon daabik'ısn ya'? Bilahkiihıı ałđó' la' ákú bił nahétaą? Áı bighą bik'ędaach'ıshch'ıı lèk'e. ⁴ Jesus gádaabilniı, Bik'ehgo'ihı'nań binkáayú na'iziıdi dahot'éhé nnee daabıdnłsı, áı́dá' dágolııgee, bik'ıhıı la'ıı dałá' naháztaanıı bitahıı zhá doo hadıń biđnłsı da. ⁵ Áı bighą ákú doo ızisgo ánát'ııđ da ndihıı daannıihıı da'kwııyé zhá yik'e daadılniıhgo náđailzii. ⁶ Doo daabodłą dahıı bighą bił díyagot'ee lèk'e. Áıgee ilch'ı'g'aaahgo gotahıı naghaa.

7 Jesus bitsiŋke'yu nakits'adahíí, Yushdé', daayiŋniiidá', dánaki nláago zhá odaayihí'laago spirits ncho'íí daabidits'ago yá ndaagoz'aa; 8 Gádaayihniigo, Desohkaiyú doo hant'é daahné'go da, gish zhá; izis bena'iltiníí dahgo, bán ádd' dah, nohwibestso bizis biyi' zhaali da'ádjhgo: 9 Kee biká'na'ast'ónihíí biyi' deso'eez, ni'íicho doo naki da le'. 10 Gánádaayild'oniid, Dahagee gowayú ha'ahkáhgo, da'áígee dinohbñh le'gá, lahyú desohkaizhí'. 11 Dahagee nnee daagolíníí doo hádaanohwit'íí dayúgo, nohwiyati' doo yídaayést'saa dayúgo, áidí' dahdohkáhgo nohwikee baq leezhíí baa daaŋhaa, áí bee doo hádaanohwit'íí dahíí bígózi doo. Da'aniigo gánohwiłdishiñii, Bik'ehgo'ihí'nañ nnee yándaago'aahíí bijíí Sódóm hik'e Gomórrah golzeegee daagolíí n'íí biniidaagodilne'íí bitisgo hagee nohkai n'íígee daagolíníí biniidaagodolñii. 12 Áík'ehgo nakits'adahíí dahdikaigo nnee yich'íí yádaakti', Nohwinchó'íí bits'á'zhi' ádaahne', daaniigo. 13 Ch'iidn ląágo nnee biyi'dí' hadainiheyood, la'íí daannihíí ląágo ik'ah yił yedaadilñiihgo nádaillzi. 14 Nant'an Hérod holzéhi Jesus ya'ikonzi; (dahot'éhé bizhi' bígoziđdgo;) áík'ehgo gáníí, John Baptize ágole' n'íí daztsaqđí' naadiidzaa laq, áí bigha igozisgo ánat'ííł. 15 Áída' la'íí, Elías at'íí, daanii. La', Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú na'iziidi at'íí, dagohíí doo áníd'á' Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú na'iziidi n'íí ga'at'éhi, daanii. 16 Hérod Jesus ánat'ííłłíí ya'ikonziđd' gáníí, John, bitsits'in nadik'ii n'íí át'íí: daztsaqđí' naadiidzaa laq. 17 Dabíntsédá' Hérod oda'is'a'go John daayiltsoodgo ha'ádaayist'e', Heródias holzéhihíí bigha, án Hérod yił nnaa lək'e, bik'isn Philip t'ah yił nannee ndi. 18 John Hérod gáyihñiiid, Nik'isn bi'aa doo bił na'aashgo ná goz'aa da. 19 Áí bigha Heródias John yik'enniñhgo bidizidee hat'íí ndi doo hagot'éégo da lək'e: 20 Hérod John yidnłsñ, nnee dábił'ehyú át'ééhíí, dilziñhgo bá habi'delzaahíí nliigo yígółsiigo binádéz'íí lək'e; Hérod yidits'ago yaa bił gozhóq, bił nagodinłt'ee ndi. 21 Áída' Heródias bá ilch'í'golzaa, Hérod bił ténágodáhgo nnágodzaagee bá da'odaago nadaant'aahíí, siláada bá nant'an daanliiníí, la'íí Gálileegee nnee itisgo ádaat'eehíí dawa da'iyaa. 22 Heródias bizhaazhé na'ilíhñíí ha'ayaad' ilzhishgo Hérod la'íí yił da'iyaañíí yił daagoyiłshóq, áík'ehgo Hérod na'ilíhñíí gáyihñii, Dant'éhéta hañt'iiníí shíhónkeed, áík'ehgo naa nshné'. 23 Bit'á dahdidilñiihgo gánayildiñii, Dant'éhéta shíhónkeedíí, dawahá bánansht'aahíí ihñ'go ndi naa densh'aa. 24 Áidí' na'ilíhñíí onádaayú bimaa gáyihñii, Nt'é bihóshkeed? Áík'ehgo bimaa gábiñii, John Baptize ágole'íí bitsits'in bihónkeed. 25 Áík'ehgo na'ilíhñíí dagoshch'í' ha'ánádaaad' hwéhego Hérod yich'í' nnilwodgo gáníí, John Baptize ágole'íí bitsits'in bena'ikaahíí biká' dahs'aaqo dagoshch'í' shaa nákaah. 26 Nant'ánhíí dázhógo doo bił gozhóq da; áída' bit'á dahdidilñii n'íí bigha, la'íí nnee yił da'iyaañíí bigha doo hagot'éégo, Dah, yiñii da. 27 Áík'ehgo dagoshch'í' nant'ánhíí siláada John bitsits'in náyí'aaqo oyił'a': áík'ehgo ha'ána'ilka' yune' bitsits'in nadain'áqáđá, 28 Bena'ikaahíí bee bitsits'ini ha'ádaiskaaqo, na'ilíhñíí yaa yinkáq; áidí' na'ilíhñíí bimaa yaa nainkáq. 29 John bitsiŋke'yu ya'ikodaanzíđd' bits'ihíí nádainłt'igo tsébií'íán yune' odaiztił lək'e. 30 Odais'a' n'íí Jesus yaa nákaigo hago ánádaát'íđíí, la'íí nt'é ilch'ídaagos'aañíí

dawa baa bił nanádaagosni'. ³¹Áídf' Jesus gádaabiłnii, Noo', danée zhá da'igolíyú ch'a'ohkáh, hanádaahidzoolyú; nnee ląágo baa nihikáhí bigha doo da'iyaa da le'ágot'ee lék'e. ³²Áík'ehgo doo hadín naghaa dayú dabíi zhá bił oda'iz'eel. ³³Áída' nnee bił oda'iz'eelgo daabiłtsaa lék'e, áík'ehgo ląágo Jesus yídaagołsijdgo ił'anigo kįh goznildf' dání'go akú dantsé níkfí, áídf' baa nánłsąá. ³⁴Jesus ákú bił nda'iz'eelgo nnee ląágo ıła'adzaahíi yo'ııgo yaa daach'oba', dibelíi nanyoodíi da'adıhgo nakai łehíi k'ehgo ádaat'eehíi bigha; áík'ehgo ląágo yił ch'ıdaago'áh nkegonyaa. ³⁵O'ı'ąázhı' godeyaayú bitsılke'yu baa hikaigo gádaabiłnii, Kú da'igolíyú doo hadín gólíi da, k'ad o'ı'aahzhı' goldoh: ³⁶Nneehíi dahayú gotahyú nádaadn'áa, bán nadaayıłniihyú; bi'ıdán da'adıhíi bigha. ³⁷Áída' Jesus gádaabiłnii, Nohwııgo bá da'dohné'. Bitsılke'yu gánádaabiłdo'niid, Bán naki gonenadín zhaali, penny holzéhi, dávik'ehgo nadaahiıłniihyú nkáh née, bá da'n'négo? ³⁸Bán dijolé da'kwíi nadaahné'? nni, Jesus, Tıi, akú hadaadeh'ıı. Yídaagołsıjda' gádaanii, Ashdla'i ląa, lógíi naki biłgo. ³⁹Jesus gádaabiłnii, Nnee dawa ni'yú t'oh dot'ızihi biká'yú ił'anigo dinohbıh daabiłdohnii. ⁴⁰Áík'ehgo dała'á gonenadıngo łáıi ashdladingo dinezbıh. ⁴¹Áídf' Jesus bán ashdla'ıhíi lóg nakihíi biłgo náidnné'go hadag déz'ııgo ya'ıhénzigo oskaadı' ıłk'ıdaizné'go bitsılke'yu yaa daizné', nnee yitada'ıniihgo; łáıi lóg nakihíi nnee dawa yitada'ıznii. ⁴²Áıgee nnee dawa da'iyaa go náda'ısdıjıd lék'e. ⁴³Ch'ėkaadıi táts'aa nakits'adah bik'ehgo nádaihezlaa, bán hik'e lóg biłgo. ⁴⁴Nnee ashdladn doo náhóltagyú áhołánıshı bán daiyaa. ⁴⁵Áídf' Jesus bitsılke'yu gádaayıłnii, Tsina'eełi beh hohkáhgo shádiıhyú nohwıł ido'eeł hanaayú, Bethsáıdayú, shıhíi nnee nádohkáh biłdishniıdá'. ⁴⁶Nádohkáh yiłnııdá' dasahndi wá'yú óyáa, okaahyú. ⁴⁷O'ı'ąá ni' tsina'eełi tú ıłnı'yú hi'ol, áída' Jesus dasahndi ni'yú naghaa lék'e. ⁴⁸Bił da'o'olgee bidázhı' nyolgo bich'ı nagont'ogo Jesus yiłtsaa; áík'ehgo doo hwahá ha'ıaah dayú bich'ı higaal, tú yıká' higaalgo; ba'ashhah ch'eghángo. ⁴⁹Nt'ée go tú yıká' higaalgo bitsılke'yu daabiłtsaađá, ch'ıidn at'ıı daanzigo nádaadidilghaazh: ⁵⁰Dawa daabiłtsaa go tsıdaadolyiz. Áída' dagoshch'ı' Jesus bich'ı' hadziigo, Nohwıł daagozhó le': shıı asht'ıı; doo nédaaldzıd da, daabiłnii lék'e. ⁵¹Áídf' tsina'eełi itah yiıi' oyáago nyolıi isht'ıdedzaa: áı bigha dážhó bił díyadaagot'eego tsıdaadolyiz. ⁵²Bán godiyıhgo ląágo alzaa n'ıı doo bił ıdaagozi da; áída' bıjıi nt'iz daasilıi. ⁵³Hanaayú bił nada'dez'eeldá' ni' Gennésaret golzeeyú nda'iz'eelgo tsina'eełi dah daayihizt'óq. ⁵⁴Áıgee tsina'eełi biyi'dı' hakaidá' dagoshch'ı' nnee Jesus yídaagołsıjıd. ⁵⁵Áík'ehgo daagotahyú dahot'éhé anákeelgo daannıihıi ch'ıd yıká' nashjeed, hayú Jesus naghaa ch'ıniıyú anádaayołtéeh. ⁵⁶Dahayú naghayú kįh nagoshjaayú, łáıi kįh nagoznilyú, łáıi gotahyú, daannıihıi intınk'ehyú ndaayihıniıł, Jesus náyokaahgo, Ni'ıı bidá'yú zhá ndi bedaadenıniıh, daabiłniigo: áík'ehgo bedaadesıniıhıi dawa nádaabi'dilzii.

7 ¹Pharisees daanlıni hik'e begoz'aanıi ye'ık'eda'ıłchıhi łá' biłgo Jerúsalemdı' hikaihiıi Jesus yaa ıła'adzaa. ²Jesus bitsılke'yu łá' bigan dáchızhágo da'iyaa go daa yiłtsaa, áı dá doo daagodnısgo táda'digıse

da'iyaaḡo ágolzee; áí daayiltsaaḡá' yída'iltah lék'e. ³Phárisees hik'e Jews daanlíni dawa daagodnłsigo tánáda'digisyúgo zhá náda'idijih, ilk'idá' nnee yánazijí n'íi yendaago'aahíí k'ehgo. ⁴Na'hiniih nagoz'aaḡi' nnáhikáhgee daagodnłsigo táda'digisigo zhá da'iyaa. İlk'idá' nnee n'íi yedaagos'aaníí łáḡo ałdó' yee ánádaat'ijł, idee, isaa, be'ibízhé bésh litsogi alzaahíí daagodnłsigo tádaasgisgo, biká'idáné ałdó'. ⁵Phárisees hik'e begoz'aaníí ye'ik'eda'ılchihí biłgo Jesus nayídaadiłkidgo, Hant'é bigha nitsilke'yu ilk'idá' nnee yánazijí n'íi yendaagos'aaníí doo yikísk'eh ádaat'ee dago dá doo daagodnłsigo táda'digisigo da'iyaa? daanii. ⁶Jesus gádaabiłnii, Nohwíí nnee nzhóni ádaadoł'ini, Esáias da'aniiigo dabínsédá' nohwaa nagolnii' lék'e, díí k'ehgo nohwaa k'eshchijigo, Díí nnee dá yati' zhá bee daashidnłsı, áídá' bijjíí bee doo daashidnłsı da. ⁷Da'ılıjzhi' daashokaaḡ, nnee yegos'aaníí zhá yee ıch'ídaago'aah. ⁸Bik'ehgo'ihii'nań yengon'áanıí k'ihzhi' ádaasolaadá' ilk'idá' nnee n'íi yendaagos'aaníí zhá bikísk'eh ádaanoht'ee, isaa, ideeta daagodinolsigo tádaahgisgo; łá'íi da'áık'ehgo łááyú ánádaaht'ijł. ⁹Áídı' gánádaabiłdı'nii, İlk'idá' nnee n'íi nohwá yendaagos'aaníí zhá ndzilgo daahonohta'ıhı' bigha Bik'ehgo'ihii'nań yengon'áanıí daazhógo k'ihzhi' ádaanołsı. ¹⁰Moses gánniid, Nitaa hik'e nimaas dınsı, łá'íi, Hadıń bitaa dagohı' baa'ı yati' yee yokáakı' zideego bá goz'aaḡ. ¹¹Áídá' nohwıhı' gádaadohniı, Hadıń bitaa dagohı' baa, Nt'éhéta bee nich'oshniı doleeł n'íi Corban at'éé, yilniihı, áı golzeego Bik'ehgo'ihii'nań baa nshné' golzeego ágolzee; áık'ehgo án doo zideego bá goz'aaḡ da, daadohniı. ¹²Ádohniigo bitaa dagohı' baa doo dayúweh bich'onii da ndi nzhoo, daadohniı; ¹³Áık'ehgo ilk'idá' nnee n'íi yendaagos'aaníí nohwıchagháshé bił ch'ídaagonoh'aahı' bikísk'eh ádaanoht'eego Bik'ehgo'ihii'nań biyati'ıı doo nt'égo ádaanołsı da: łá'íi da'áık'ehgo łááyú ánádaaht'ijł.

¹⁴Áídı' nnee dawa, Yushdé', daayılñniidá' gádaayılñniı, Daanohwigha shıdaayełts'áḡo bıdaagonoł'aah: ¹⁵Nt'é koká'dı' koyı' yune' be'ogohigháhıı doo nchó'go kodiłteeh da: áídá' nt'é koyı'dı' behagohigháhıı zhá nchó'go kodiłteehı at'éé. ¹⁶Hadıń bijeyi' golıınıı íyést'saa le'. ¹⁷Nnee ıła'at'éé n'íi bits'á' Jesus kış yune' ha'ayaadá' bitsilke'yu ıch'ıgó'aahgo nagolnii' n'íi yaa nabıdaadiłkid. ¹⁸Áık'ehgo gádaabiłnii, Ya' nohwıı ałdó' t'ah doo nohwıł ıdaagozi da née? Nt'éhéta koká'dı' koyı' yune' be'ogohigháhıı doo nchó'go kodiłteeh dahıı, ya' doo hwahá bıdaagonołsıih da née? ¹⁹Áı kojıı doo biyi' yune' ogohigháh da go'ıı, áídá' kobid yuyaa be'ogohigháh, áídı' nláhyú bech'ıgohigháh; Jesus ániłhıı bee idán dawa nht'éé, nii. ²⁰Gánádaabiłdo'niid, Koyı'dı' behagohigháhıı zhá nchó'go kodiłteehı at'éé. ²¹Koyı'dı', kojıı biyi'dı' díıńko behagohigháh: nchó'go nats'ııkeesıı, nant'ı' na'ıdaahıı, iké' na'ıdaahıı, na'ıltseedıı, ²²Ich'in'ıjhiı, dawahá dayúwehégo ıdáhách'ıt'iiniı, nchó'go ách'ıt'ééhiı, nach'ıch'aahıı, nchó'ıı doo bich'ı' t'aaḡzhi' ách'ıt'éé dahıı, bıyééhiı hách'ıt'ıjhiı bigha hach'ıshkeehıı, nchó'go yách'ıłti'ıı, ıda'ch'odlııhıı, koni' ádinıı ałdó': ²³Dıı nchó'ıı dawa koyı'dı' behagohigháh, áı nchó'go daakodihiniı at'éé.

²⁴Áídı' Jesus dahiyaago Tyre hik'e Sidon golzeehıı bınaayú óyáá, áıgee kış yune' ha'ayáá, akú nashaahıı doo hadıń yıgołsıih da, nzıgo: áídá'

doo hagot'éégo nádaabidoł'íhgo da. ²⁵Áídá' isdzán bizhaazhé na'ilíhnií spirit ncho'i biyi' golíni Jesus ya'ikonzi, ák'ehgo baa nyáágo biyahzhi' hayaa adzaa: ²⁶Isdzánhíí Greek k'ehgo yałti'íhi, Syropheniadi' gólíni; án náboqaḡ, Ch'iidn shizhaazhé biyi' golíni biyi'dí' hanyóód, biłniigo. ²⁷Jesus gábiłni, Chagháshé ntsé bá daach'idiné'go nł'ée: bán chagháshé bits'á' nách'idiné'go gósé bich'i' och'íłkaadgo doo bik'eh da. ²⁸Isdzán gánábiłd'ni, Da'anii, shiNant'a': da'ágát'ée ndi gósé biká'idáné bich'i' nakaihií bán bizhool chagháshé bits'á' nanihidéhií daayiḡaḡ. ²⁹Jesus gábiłni, Ánniihií bighḡ nádndáḡ; ch'iidn nizhaazhé biyi'dí' háyáá. ³⁰Isdzánhíí bigowayú nadzaago, ákú bizhaazhé biká'dahstíne yiká' dahstii laḡ, ch'iidn da'áđihgo.

³¹Áídí' Jesus dahnadidzaago Tyre hik'e Sidon golzeedí' túsikaaníí Gálílee golzeezhi' nadzáá, Decápolis golzeeyú ch'ínyáágo. ³²Áígee nnee bijeyi' ágodini, doo nł'ée'go yałti'i, Jesus baa bił ch'ikai lėk'e; Biká'nłnłh, daabiłch'iniigo nádaabich'okaḡ. ³³Nnee íła'at'ééhíí bits'á' dasahndi yił o'áázhdá' bijeyi' odolniih, áídí' hadnzhéedgo nneehíí bizaad yedelniih; ³⁴Hadag déz'iiigo deyoldá, Éphphtha, biłni, áí, Ch'ínádendláad, golzeego ágolzee. ³⁵Dagoshch'i' bijeyi' ch'ínádendláad, íł'í bizaad n'íí nł'ée násdłiiigo, nł'ée'go yałti'. ³⁶Hadín bił nadaagołni' hela', biłni, Jesus: ádaabiłniid ndi da'tiségo yaa nanádaagolni'; ³⁷Dázhó bił díyadaagot'ee lėk'e, gádaaniigo, Dawahá dázhó nł'ée'go íadaile': kojeyi' ágodih n'íí ich'idits'ago ánáidle', íł'í doo yách'ilti' da n'íí ndi yách'ilti'go ánáidle'.

8 ¹Áí benagowaadá' nnee íłágo íła'adzaa, doo nt'é daiyaḡ dago Jesus bisilke'yu, Yushdé', yiłnniidgo gádaayilni, ²Nnee íła'at'ééhíí baa daach'oshba', dá bił nashkaigo taagiskaḡ, k'adíí doo nt'é daiyaḡ da. ³Bigowayú dáshiná' onádaasił'a'yúgo, nákaahyú dánko shiná' yik'ee odaatish: íł'í nzaad' neheskaihií bighḡ. ⁴Bitsilke'yu gádaabiłni, Da'igoliiige had' bán nádaach'idiné', díí nnee bá daan'né'go? ⁵Jesus gádaabiłni, Bán dijolé da'kwíí nadaahné'? Gosts'idi, daanii. ⁶Áígee nneehíí, Ni'yú dinohbił, daayilni: áídí' bán gosts'idi náidnné'go ya'ihénzigo oskaḡdí' íłk'ídaizné'go bitsilke'yu yaa daizné', nnee yitada'iniihgo; ák'ehgo yitada'izni. ⁷Lóg alts'íséhií da'ayáhago áldó' nadaané': áí ya'ihénzigo oskaḡdgo, Díí áldó' nnee bitadaahniih, nii, Jesus. ⁸Ák'ehgo da'iyáago náda'isdjíd: áídí' ch'ékaadíí táts'aa gosts'idi bik'ehgo nádaihzlea. ⁹Nnee díídn doo náhółtagyú áhołánishi da'iyáḡ: áídí' onádaihes'a' lėk'e.

¹⁰Dagoshch'i' bitsilke'yu biłgo tsina'eelíí beh hikai, áídí' Dalmanútha golzeeyú bił nda'iz'eel. ¹¹Phárisees baa hikaigo yił íahada'dit'áh nkegonyaa, bídaantááh daanzigo gádaabiłni, Yaaká'dí' godiyihgo be'ígózini nohwił ch'í'nah áñle'. ¹²Jesus biyi'siziinií doo bił gozhóq dago gáníí, Nt'é bighḡ díí daalínolt'iihíí be'ígózini yiká daadéz'ii? Da'anii gádaanohwiłdishni, be'ígózini doo bił ch'í'nah ádaalnéhi at'éé da. ¹³Áídí' tsina'eelíí yeh nanadzaago hanaayú yits'á' bił naná'diz'eel.

¹⁴Bitsilke'yu bán yínadaasnah ni', dałá'á zhá tsina'eelíí biyi' si'áq lėk'e. ¹⁵Jesus bił ch'ígó'aahgo gádaabiłni, Bán benilzoolé Phárisees daanlíni bíyééhíí, íł'í Hérod

aldó' bíyéehíí baa daagonohsaq. ¹⁶Bitsilke'yu ilch'i' yádaalti'go gádaanii, Bán doo daasii'né' dahíí bigha aníí. ¹⁷Jesus ádaaniihíí yígótsigo gábilnii, Hant'é bigha bán doo daasoné' dahi baa ilch'i' yádaalti'? Ya' doo hwahá bídaagono'aah da, doo nohwil'ídaagozi da nee? Ya' nohwijíí t'ah daant'iz? ¹⁸Nohwináá daagolíídá' doo bee daadeh'íí da née? Nohwijeyi' daagolíídá' doo bee ídaayesóts'aa da née? Ya' doo bínádaaľniih da née? ¹⁹Bán dijolé ashdla'i ilk'ídaasiiné'go nnee ashdladn doo náhóltago bá da'dená' n'dá, ch'ékaadíí da'kwíí táts'aa bik'ehgo ndaahesolaa lán? Gosts'idi, daanii. ²⁰Bán dijolé gosts'idi ilk'ídaasiiné'go nnee díídn doo náhóltago bá da'dené' n'dá, ch'ékaadíí da'kwíí táts'aa bik'ehgo ndaahesolaa lán? Gosts'idi, daanii. ²¹Áik'ehgo Jesus gánádo'níid, Nt'é bigha doo nohwil'ídaagozi da?

²²Áídíí' Jesus Bethsáidayú n'yáá; áígee nnee bináá ágodini baa bil ch'ikaigo, Bik'enlníh, daabilniiigo nádaabokaqah. ²³Áik'ehgo nnee bináá ágodinihíí bigan yitsoodgo k'ih gozníilíí bits'á'yú oyilqóz; ákú bináá yik'ídhizheedá' yiká' ndelñiihgo gáyilñii, Nt'éhéta hí'íí née? ²⁴Déz'íígo gáníí, Nnee hikahgo daash'íí ndi t'íis hikahi ga'at'éé. ²⁵Jesus nneehíí bináá yiká'nnadelñiihdá, Díń'íí, bilñii; ánítta bináá nágosdlíigo nnee dawa nlt'éégo yo'íí lék'e. ²⁶Áídíí' Jesus gowayú onábíí'a' gábilniiigo, K'ih goznilyú dáko nádódáh hela', hadín bil nagoln'í' hela'.

²⁷Áídíí' Jesus bitsilke'yu bilgo **Caesaréa** Philíppi golzéhi binayú k'ih nagoznilyú okai: hikaahyú bitsilke'yu nayídaadikidgo gáyilñii, Nnee hadín át'íí daashiñnii? ²⁸Gádaabilñii, La', John, Baptize ágole' n'íí át'íí, daaniñnii; la'ihíí, **Elías** at'íí, la'ihíí, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú nada'iziidi n'íí la' at'íí, daaniñnii. ²⁹Jesus gádaabilñii, Nohwíí nohwich'i'yúgohíí, hadín át'íí daashiłdohñii? Ni **Christ** ant'íí, yilñii, Peter. ³⁰Jesus gádaabilñii, Hadín shaa bil nadaagoñi' hela'. ³¹Áídíí' bil ch'ídaago'aah nkenágodidzaa gáníigo, Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, doo alch'ídn shiniigodilñéh da, Jews yánazíni, okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi, la'íí begoz'aaníí ye'ik'eda'ılch'íhi doo hádaashit'íí dago shidizideedá' taagi jii hileehgo naadishdáh. ³²Áí doo nainł'í' dago aníí. Áídá' Peter bich'i' yałti' nkegonyaago, Doo ánnii da, bilñiiigo. ³³Áídá' Jesus t'áqzh'i' adzaago bitsilke'yu la'ihíí yich'i' déz'íidgo Peter ndzilgo bich'i' hadziigo, Satan, yúwehyú shiké'zh'i' áñne': Bik'ehgo'ihí'nań binatsekeesí k'ehgo doo natsínkees da laq, nnee binatsekeesí zhá bee natsínkees, bilñii.

³⁴Áígee nneehíí bitsilke'yu bilgo yiká ánniidgo gádaayilñii, Dahadín shiké' dahdigháh hát'ííyúgo, ídaayo'nahdá' bits'i'lna'áhi dahyidotíihgo shiké' dahdowáh. ³⁵Dahadín bi'ihí'na' yaa bil goyéehíí áí bits'á' da'ilíí hileeh: áídá' dahadín ídaayis'nahgo shíí shigha la'íí yati' baa gozhónihíí bigha bi'ihí'na' da'ilíí silíí'íí, án ihí'naa doo ngonel'aa dahíí yee hínaa doleeł. ³⁶Ni'gosdzán dagoz'aa nt'éégo ch'ist'íídá', koyi'sizíni da'ilíí silíiyúgo, áí hant'é bits'á'dí' ch'it'íih? ³⁷Dagohíí koyi'sizíni hant'é bidená nch'iné'? ³⁸Díí nch'ogo nant'í' nakaigo daalinolt'íííí bitahgee dahadín shik'e ídaayándzihíí, la'íí shiyati' yik'e ídaayándzihíí, shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, aldó' án bik'e ídaayánsdzí doo, nánsdháge, shiTaa bits'á'idindláadíí bee shits'á'idindláadgo, binal'a'a yaaká'yú daagolíníí dilzini bil nánskhágo.

9 ¹Jesus gádaabiłnii, Da'anii gánohwiłdishnii, kúgee nadaaziiníí' lá' dá doo da'itsaahíí dailíhé Bik'ehgo'ihí'nań binawod golíígo nant'aa nkegonyaago daayiłtséh.

²Áídí' gostán iskaagee Peter, James hik'e John, Jesus dasahndi yił okai lék'e, dzil n'ááyú; áígee binadzahgee Jesus lahgo ánołh silji. ³Bidiyáge bik'ina'didlaad silji, zas k'ehgo lıgaigo, nnee ni'gosdzán biká'gee doo hadín ágát'éégo lıgaigo áyóle' at'éé da. ⁴Áígee Moses hik'e Elías bił daanliigo silji: Jesus yił yadaałti'go. ⁵Peter Jesus gáyıłnii, NohweBik'ehń, kú nkaihíí nohwá nzhq; t'ohdahskán táago ádaagohiidle'; la' ni ná, la'ihíí Moses bá, la'ihíí Elías bá. ⁶Nt'ésha' dishnii nzi lék'e; ndaaldzidhíí bigha. ⁷Áígee yaak'os biká' dahiyaa: nt'éégo yaak'os biyi'dí' yati' daidezts'aq gánıigo, Díńko shiYe' shił nzhóni; hodaayełts'áq. ⁸Dagoshch'i' bitsilke'yu lédaadnhalgo, nnee doo la' dadá' Jesus zhá itah sizıigo daayo'ıi. ⁹Dzıłd' nkenádikaigo, Jesus gádaabiłnii, Daahołtsaq n'ıı hadín bił nadaagołni' hela', shıı, nnee k'ehgo Niyááhıı, dasıtsaqdı' naadiszaago zhá. ¹⁰Áık'ehgo áńıı n'ıı doo hadín yił nadaagolni' da lék'e, áıd' gádaaıłdi'nii, Nt'ésha' áıłnii, dasıtsaqdı' naadishdáh, niıhıı?

¹¹Bitsilke'yu nabıdaadıłkidgo gádaabiłnii, Hant'é bigha Elías dantsé hıgháh, daanii, begoz'aanıı ye'ık'eda'ılchıhi? ¹²Jesus gádaabiłnii, Elías da'anii dantsé hıgháhgo dawahá ılch'i'nádaiłe'; áıd' shıı, nnee k'ehgo Niyááhıı, díı k'ehgo shaa k'e'schchıı lék'e, doo alch'ıdn shiniıgodılne' da, la'ıı doo shıł da'ch'oltag da doleeł. ¹³Áıd' gánohwiłdishnii, Elías ılk'ıd'á' nyáádá' baa k'e'eshchiinıı k'ehgo nnee dabıı hádaat'ııyú ánadaayol'ıı lék'e. ¹⁴Áıd' bitsilke'yu la'ıhıı yaa nákaıd'á' nnee ląágo bınaayú nadaaziigo begoz'aanıı ye'ık'eda'ılchıhi yił ladaadit'ahgo Jesus yiłtsaq. ¹⁵Nnee dawa Jesus daayiłtsaqo bił díyadaagot'ee, áıd' dagoshch'i' baa bił daagozhógo bich'i' nádnkii. ¹⁶Áígee begoz'aanıı ye'ık'eda'ılchıhi gádaayıłnii, Nt'é baa bił ladaadoht'áh lán? ¹⁷Áık'ehgo nnee ıta'at'éehıı la' gánıı, ılch'ıg'ó'aahıı, shiye' naa bił n'áázh, spirit ncho'i biyi' golııgo doo yałti' da. ¹⁸Dahagee nabihıkaagee nádinigis; áıd' bizédı' tánwosh hahıgháh hıleeł, biwoo'ıı hídıłk'ash, la'ıı doo ndzil da hıleeł: nıtsilke'yu hadainihıyoodgo nádaahoshkaq: ndi doo hagot'éégo da ni'. ¹⁹Jesus gábiłnii, Nohwi'odla' édaadıhgo daalintołt'ıııı, dahosahzhı' nohwıł nahashtaq? Dahosahzhı' laq nohwıdag ánsht'ee? Yushde', niye' shich'i' bił nn'áash. ²⁰Áık'ehgo ishkiinhıı baa bił hikai: nt'éégo spirit ncho'ıhıı Jesus yiłtsaqdá' dagoshch'i' ishkiinhıı nádinigisgo ni'yúnágo'; áígee anáyis lék'e, bizédı' tánwosh hahıgháhdá'. ²¹Jesus ishkiin bıtaahıı nayıdıłkid gánııgo, Dadá' at'ıı godeyáhi? Ałts'ı éqéda' at'ıni, nii. ²²Lahgee spirit ncho'ıhııkq biyi' onábıłt'ee, tú áldó' biyi' onábıłt'ee, bizılheego ch'éh ábil'ııgo; bınil'áıyúgo nohwaa ch'onbaahgo nohwıch'onnii. ²³Jesus gábiłnii, Ondlaayúgo, dahadıń odlaanıı dawahá bá laalne'hi at'éé. ²⁴Dagoshch'i' ishkiinhıı bıtaa hıchago nádıdıłghaazhgo gánıı, Shıı oshdlaq; doo oshdlaq dagee oshdlaqo áshıńsı. ²⁵Jesus nnee ląágo bich'i' dahıkeego yiłtsaqdá' spirit ncho'i ndzilgo yich'i' hadziigo gánıı, Spirit ncho'i nıłni, doo yáńtı'i da, doo idınts'agi da, biyi'dí' halyeedá' t'aqzhı' onándáh hela',

níldishnii. ²⁶Áídí' spirit nch'ó'í nádidilghaazhdá' nádinigisgo ábílaago biyi'dí háyáá; áídí' ishkiinhí daztsáni k'a'anolih silí; áík'ehgo nnee láágo, Daztsaa láa, daanii lèk'e. ²⁷Áídá' Jesus ishkiinhí bigan yiltsoodí' náidnloozgo hizi'. ²⁸Áídí' Jesus k'ih yune' ha'ayáadá' bitsilke'yu dasahndi nabídaadiłkidgo, Nohwihí nt'é bigha doo hadaandzood da lán? daabiłnii. ²⁹Jesus gádaabiłnii, Spirit nch'ó'í ga'at'éhíhí dáshiná' da'ch'okąąhgo zhá habidi'nedzoodhi at'éé.

³⁰Áídí' dahnanáskaidá' Gálilee golzeeyú ch'ékai; áídá' Jesus akú naghaa ndi nnee doo la' bígólshí hat'íí da. ³¹Bitsilke'yu bił ch'ídaago'aah gáníigo, Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, nnee bilák'e shi'dolteelgo daashizilhee; áídí' taagi jii hileehgo naadishdáh. ³²Hant'é níigo anííhí doo bił ídaagozi da, áídá' nabídaadiłkidzhi' nédaaldzid.

³³Jesus Capérnaum golzeeyú nyáá: áígee k'ih yune' ha'ayáadá' bitsilke'yu nayidaadiłkid gáníigo, Hohkaahyú nt'é baa łil nadaagołni'? ³⁴Áídá' doo hant'é daanii da: Nohwitahyú hadín itisgo at'éhi? daahídi'nii ni', hikaahyú. ³⁵Áígee Jesus nezdaago nakits'adahíí yiká ánniidá' gádaayilnii, Dahadín shíí dantsé le' nziyúgo, án iké'zhi' hileeh doo, án dawa yá áí'íí doo. ³⁶Chągháshé łá' íłn'ígee nyinl'óq: áídí' dahyintłjigo bitsilke'yu gádaabiłnii, ³⁷Dahadín shizhi'íí binkááyú chągháshé díí ga'at'éhíí náidntłjyúgo, shíí náshidntłni at'éé; łá'íí dahadín náshidntłnií doo shíí zhá náshidntłj da ndi shides'a'íí alđó' náidntłni at'éé.

³⁸John gábiłnii, ShiNant'a, nnee łá' doo bił daandłj dahíí nizhi'íí binkááyú nnee biyi'dí' ch'íidn hainiyoodgo daahit'íj; áík'ehgo, Doo ágánt'íj da, daabiłn'niid, doo bił daandłj dahíí bigha. ³⁹Áídá' Jesus gábiłnii, Doo ágádaabiłdohnii da: dahadín shizhi'íí binkááyú godiyłhgo áná'ol'íłłí, doo dénch'ó'ego áshilđoni' at'éé da. ⁴⁰Hadín doo nch'ó'go nohwich'í' na'iziid dahíí, án bił daagohit'íj. ⁴¹Hadín shizhi'íí bigha, Christ bíyéé daanołłjhi' bigha, idee bee tú nohwá nayiziidíí, da'aniigo gánohwıłdishnii, Bik'ehgo'ihí'nań bich'í' nayihiniłłí da'aniigo bíyéé doleeł. ⁴²Dahadín díí doo ízigo ádaat'ee da ndi daashodlaaníí dałá'á nch'ó'go at'íigo áile'íí, án tséé be'ik'áhi nchaahi bik'osyú bidestł'qogo túnteel beh hilt'e'go bá nzhq doleeł ni'. ⁴³Nigan nch'ó'go ánát'íjł ánıłsiyúgo nadnłgeesh; nigan dałá'á áđih ndi dahazhi' íhi'naahí biyi' onnángo doo hago at'éé da, áídá' nigan nakigo ch'iidn bik' diltł'i, k' dahazhi' diltł'íí biyi' yuyaa onnáhyúgo doo ná nzhq da: ⁴⁴Ákú ch'osh doo nanne' da, łá'íí k' doo nłtséés da. ⁴⁵Nikee nch'ó'go ánát'íjł ánıłsiyúgo nadnłgeesh; nikee dałá'á áđih ndi dahazhi' íhi'naahí biyi' onnángo doo hago at'éé da, áídá' nikee nakigo ch'iidn bik' diltł'i, k' dahazhi' diltł'íí biyi' yuyaa oni'dolt'e'yúgo doo ná nzhq da: ⁴⁶Ákú ch'osh doo nanne' da, łá'íí k' doo nłtséés da. ⁴⁷Nináá nch'ó'go ánát'íjł ánıłsiyúgo ha'aah; nináá dałá'á áđih ndi Bik'ehgo'ihí'nań bilaktł'áhgee goz'ąą yune' ha'annángo doo hago at'éé da, áídá' nináá nakigo ch'iidn bik' dahazhi' diltł'i biyi' yuyaa oni'dilt'e'yúgo doo ná nzhq da: ⁴⁸Ákú ch'osh doo nanne' da, łá'íí k' doo nłtséés da. ⁴⁹Daakówa k' bee hadaakodilne' doleeł, ishijh k'ehgo, be'okąąhíí natseedgo Bik'ehgo'ihí'nań baa hi'niłłí ishijh bee daadilł'qsh

doleet. ⁵⁰Ishijh nít'éé ndi doo nk'óózh da silijyúgo, nt'é bee nk'óózhgo ánálne? Nohwiyi' ishijh daagolij le', áidí' ích'i' daanohjoo le'.

10 ¹Áidí' Jesus dahnáididzaago ni' Judéa golzéhi goz'aayú túnlíiní Jórdan holzéhi hanaayú nyáá: ákú nnee baa nanánítsáá; áígee ích'ígó'aah n'íi k'ehgo yich'i' yakti'go nkenágodidzaa.

²Phárisees daanlíni baa hikaigo nabídaantaahgo gádaabiñni, Ya' nnee bi'aa ík'ínát'aashgo goz'aqá née? ³Gábiñni, Moses nt'é nohwiñniigo nohwá ngon'áá lán? ⁴Áidí' gádaanii, Naltsoos bee ík'ínch'ít'aashíi łayile'go isdzánhíi yił ík'ínát'aashgo Moses bá ndaagoz'aqá ni'. ⁵Jesus gádaabiñni, Nohwijíi daant'izíi bighá díi begoz'aaníi Moses bee nohwich'i' k'e'eshchij lék'e. ⁶Dantsé godeyaadá' Bik'ehgo'ihí'nañ nnee áyíílaadí' godezt'i'go nnee łá'íi isdzán áyíílaa. ⁷Díi bighá nnee bitaa hik'e báqá yits'á'gháhgo bi'aa yił nlii doleet; ⁸Ái naki n'íi dała'á nádodleet; áik'ehgo doo naki dilt'ee dadá' bits'íi dała'á silij. ⁹Áik'ehgo dahadín Bik'ehgo'ihí'nañ łayinlááhíi, dahadíníta ík'íyóléh hela'. ¹⁰Áidí' k'ih yune' bitsilke'yu da'ái baa nabínadaadiłkid. ¹¹Jesus gáyíñni, Hadín bi'aa yił ík'ínát'aazhdá' łá'i yił naná'nááyúgo nant'i' nagháhi at'éé. ¹²Dagohíi isdzánhíi bika' yił ík'ínát'aazhdá' łá'i yił naná'nááyúgo, isdzánhíi ch'a'onáá hileeh.

¹³Jesus chagháshé alts'íséhi baa bił nch'íhezkaí lék'e, yiká' ndaadilñiih daabich'o'niigo; áidá' bitsilke'yu, Doo ágádaah't'i' da, daakoñni. ¹⁴Áidá' Jesus daabiłtsaago doo bił bik'eh da lék'e, áik'ehgo bitsilke'yu gádaayíñni, Ch'ík'eh chagháshé shich'i' nihikáh le', doo t'aqzh'i' daahínóhtq' da; bíi ga'ádaat'eehíi Bik'ehgo'ihí'nañ bilałt'áhgee daanlii. ¹⁵Da'aniigo gádaanohwíłdishni, Dahadín chagháshé alts'íséhíi k'ehgo Bik'ehgo'ihí'nañ bilałt'áhgee begoz'aaníi nágodn'aayúgo zhá Bik'ehgo'ihí'nañ bilałt'áhgee daanliiníi itah hileeh. ¹⁶Áik'ehgo dahnáidíłtéehgo yiká' ndaadelniigo yá da'oskaqad.

¹⁷Áidí' łahyúgo Jesus dahnasdaadá' nnee bich'i' nádíłwodgo biyahzh'i' hilzhiizhdá' nabídiłkid, Ich'ígó'aahíi nít'éhi nílnihi, hago łaqá áshne'go ihí'naa doo ngonel'aqá dahíi bee hinshnaa doleet? niigo. ¹⁸Jesus gábiñni, Nt'é bighá nít'éhi shiñni? Doo hadín nít'éé da go'íi, dała'á zhá, Bik'ehgo'ihí'nañ zhá. ¹⁹Bik'ehgo'ihí'nañ ngon'áqá lək'ehíi bígonłs' go'íi, Doo nant'i' nach'ighaa da, Doo na'ch'íłtsee da, Doo ich'in'ijh da, Doo lé'ch'íłchoo da, Doo nach'ich'aa da, Kotaa hik'e komaa ch'idnłsj. ²⁰Nneehíi gábiñni, Ich'ígó'aahíi, ánists'ísédí' godezt'i'go díi dawa bee ánsht'ee. ²¹Jesus bił nzhooqo bineł'íigo gábiñni, Dała'á zhá doo bee ánt'éé da: ti'i, dawahá n'yééhíi naa nahoniihgo zhaalíhíi tédaat'yééhíi bita'inił, áik'ehgo yaaká'yú dawahá lán ílíní n'yéé doleet: áidí' yushde' ts'i'lná'áhi dahnti'igo shiké' dahsinnáh. ²²Jesus áníidá' nneehíi ádaatsídézkeezgo doo bił gozhóq dago onádzaa; dážhó háłdzilhií bighá.

²³Áidí' Jesus bitsilke'yu yitah déz'iidá' gádaabiñni, Nnee hádaałdzilíi Bik'ehgo'ihí'nañ bilałt'áhgee daanliiníi itah daaleehgo dážhó bá nyee! ²⁴Bitsilke'yu Jesus áníihíi bighá bił díyadaagot'ee lék'e. Áidá' Jesus gánádaabiłdo'niid, Shichagháshé, nnee hádaałdzilíi zhá ya'ohíhíi

Bik'ehgo'ihinaan bilakt'ahgee daanliini itah daaleehgo dazho ba nyee!
 25 Ii bighan ha'ihii bena'kadé bigha'anyu cheghahgo ba nyeeda' nee
 haldzilii Bik'ehgo'ihinaan bilakt'ahgee daanliini itah hileehgo itisgo ba nyee.
 26 Bitsilke'yu dii daidezts'aada' dazho bi diyadaagodzaago gadaahidi'ni, Aida'
 hadin zha hasdabi'dilteeh? 27 Jesus daabine'iiigo gani, Nneehii ai doo layole'
 at'ee da, Bik'ehgo'ihinaan zha go'ii: Bik'ehgo'ihinaan zha dawa layile'hi at'ee.

28 Peter gabi'ni nkegonyaa, Nohwiyeé dawa bits'a' dahidiikaidá' níké'
 dahsiikai ni. 29 Jesus gadaabi'ni, Da'anii gadaanohwi'dish'ni, dahadin
 bigowa, bik'isyu, bilahkiyu, bitaa, baá, bichagháshé, bi'aa, dagohii bini'
 shii shigha la'ii yati' baa gozhonihii bigha yits'a dahnyaayugo, 30 An dii
 goldohii biyi' gowa, bik'isyu, bilahkiyu, baá, bichagháshé, la'ii bini' da'aa
 gonenadin k'anahotaga, biniigodilnehii bihii'ne'go, baa det'aahi at'ee, la'ii
 lahgo nágodeszaago ihinaa doo ngonel'aa dahii yee hinaa dolee. 31 Aida'
 laago dantsé daanlii n'ii iké'yu dolee; la'ii iké'yu daanlii n'ii dantsé dolee.

32 Aidi' Jesus adih higaago Jerúsalemyu wa'yu intink'eh ch'okaah lék'e;
 áígee bi diyadaagot'ee; la'ii biké' hikaahii nédaaldzid lék'e. Nakits'adahii
 k'ihzhi' yi nnanakaigo bich'i' agonehii baa bi nadaagolni'go
 nkenagodidzaa, 33 Ganiigo, Isaa, Jerúsalemyu dekai; áku shii nee
 k'ehgo Niyáahii, okaah yebik'ehi itisyu nadaandeehi hik'e begoz'aanii
 ye'ik'eda'ich'hi bilgo baa shi'dilteehda' shidizideego sha ngot'aa dolee,
 áidi' doo Jews dannlii dahii yaa daashih'teego, 34 Shaa daadloh doo,
 hashida'itsaas doo, shik'idaadihizheeh doo, la'ii daashizih'ee dolee; áidi'
 taagi jii hileehgo naadishda.

35 Aidi' James hik'e John bilgo, Zébedee biye'kehii, Jesus yaa n'áazhgo gayi'ni,
 NohwiNant'a, nt'e nihokee'ii nohwa lanle. 36 Hant'e nohwa ashle' haht'ii ga?
 bi'ni, Jesus. 37 Gadaabi'ni, Iizigo ant'ee sinli'gee la' nigan dihe'nazhinéé dahsdaa
 dolee'go, la'ii n'eshganzhinéé dahsdaa dolee'go nohwa ngon'aa. 38 Aida' Jesus
 gadaabi'ni Nt'é shihohkeedii doo bigonotsi da laa: idee be'ishdlaahii be'ohdlaago
 binoldzil née? Baptize be'ashi'dilne'ii bee baptize anohwi'dilne'go binoldzil née?
 39 Binldzil, daabi'ni. Jesus ganabikdo'niid, Idee be'ishdlaahii da'anii be'ohdlaa
 dolee, baptize ashidilne'ii da'anii bee baptize anohwi'dilne' dolee, 40 Aida'
 shigan dihe'nazhinéé dagohii sh'eshganzhinéé sodaa dolee'ii, doo shii nohwa
 godesh'aah da; ai dahadin ba ich'i'golzaahii zha baa godet'aahi at'ee. 41 Aik'ehgo
 bitsilke'yu gonenanhi James hik'e John adaanhihi daidezts'aada' doo bi
 daabik'eh da nkegonyaa lék'e. 42 Jesus bitsilke'yu la'ayilaago gadaayi'ni, Doo
 Jews daanlii dahii banant'an daanliigo ha'nili isna adaabi'sigo ba nadaant'aah;
 la'ii bitahyu nee izigo adaat'eehii da'aniyu adaat'igo adaabi'sigo bidaagonotsi.
 43 Aida' nohwhii nohwitahyu doo agagot'ee da dolee: áida' dahadin nohwitahyu
 izigo ansht'ee le' nzihii, an nohwa aii'ii le': 44 Nohwitahyu dahadin nant'an nshii
 le' nzihii, an nohwa na'izid le'. 45 Shii, nee k'ehgo Niyáahii nshii ndi, doo hadin
 shich'onihii bigha niyaa da, áida' nee bich'oshnihii bigha niyaa, shi'ihina'ii
 nee lani ba nahishniihii bigha niyaa.

46 Jériko golzeeyú hikai: áidí' Jérikodí' dahiskaigo bitsilke'yú nnee lą́ągo biłgo náńsą́ągo nnee bińáá ágodini, Bartiméus holzéhi, Timéus biye'híi, intín bahyú sidaa, ídókeedgo. 47 Jesus, Názarethdí' gólíni, higaą́go nnee bińáá ágodini ya'ikonziđđá' nádidilghaazh nkegonyaago gáníi, Jesus, David biYe' rílni, shaa ch'onbáah. 48 Nnee lą́ągo, Godnch'áad, daabiłńii: áidá' da'tiségo nanádidilghaazhgo gánádo'niid, David biYe' rílni, shaa ch'onbáah. 49 Jesus ninyáągo gáníi, Yushdé' daabiłdohńii. Áík'ehgo nnee bińáá ágodiníi yich'í' ánniidgo gádaabiłńii, Nił gozhóqógo nádndáh: yushdé' niłńii. 50 Íicho ídáiditsoozdá' nádihiitahgo Jesus yich'í' nyáá. 51 Jesus gánabiłdo'niid, Nt'é ná áshłe' háńt'íi gá? Nnee bińáá ágodiníi gábiłńii, SheBik'ehń, desh'íi go ánáshidle'. 52 Jesus gábiłńii, T'i, ni'odłá'íi nłt'éego ánániidlaa. Áík'ehgo dagoshch'í' bińáá nágosdłiigo biké' dahiyaa.

11 1 Áidí' Jesus bitsilke'yú biłgo Jerúsalem k'ad yaa hikáh, Béthphage lą́'íi Béthany golzeezhí', dził Olives holzéhi si'ąagee, áidí' bitsilke'yú naki oyil'a', 2 Gáyilńiiigo, T'i, nohwáđihyú gotahyú doh'aash: dáha'ah'aashgee túlgayé zhaazhé dahast'qógo baa noh'aash, doo hwahá hadín yiká' dahndaahi da; ái k'e'oh'adgo kú nánohłqos. 3 Dahadín, Nt'é bighá k'e'oh'ad? nohwiłńiiyúgo, gábiłdohńiih, NohwiNant'a' hát'íi go áhiit'íi; áík'ehgo dagoshch'í' nohwaa gode'aahgo nádołqos. 4 Áík'ehgo o'ááz, ákú túlgayé zhaazhé kih bitah na'iztínhíi bahyú ch'íná'itłhgee dahast'qógo yaa n'ááz, áidí' k'eda'yí'ad. 5 Áígee lą́' nadaaziiníi gádaabiłńii, Nt'é bighá túlgayé k'e'oh'ad? 6 Jesus áńíhíi bee ágádaabiłńii; áík'ehgo onádaist'e'. 7 Áidí' túlgayéhíi Jesus yaa daizłqozgo bidiyágéhíi biká' dahdaiheznildá' Jesus túlgayéhíi yiká' dahnezdaa. 8 Nnee lą́ągo bidiyágé intínyú yídaagosteel lẹk'e; lą́'ihíi ch'il palm bits'ádaaz'aahíi nadaayihilgeeshgo intínyú yídaagosteel. 9 Nnee báđih náłseełíi lą́'íi biké'dí' náłseełíi daadilwoshgo gádaanńii, Hosánna: NohweBik'ehń bizhi' yee higaalıi ba'ihégoşini at'éé: 10 David, bits'áđí' hadaałinelt'ąahíi, nant'aa n'íi k'ehgo nohweBik'ehń bizhi' bee kú ngowáhíi ba'ihégoş: da'tiséyú goz'ąadı', Hosánna. 11 Áidí' Jesus Jerúsalemyú nýáągo da'ch'okąąh goz'ąą yuńe' oyáá: ákú dawahá dainel'íiđá iłk'dá', o'í'ąągo Béthanyú nakits'áadahíi biłgo onákai.

12 Iskaą hik'e Béthanydí' nákaahdá' Jesus shiná' silłi; 13 Dańzaadı' ch'il fig bit'ąą golłiigo o'áągo yiłtsąągo yaa nyáá, nt'éhéta baa dahsné' nolłi nziigo: áidá' yaa nyááđá' doo nt'é baa dahsné' da ląą, bit'ąą zhą, figs doo hwahá daant'ąą dagee goldohíi bighá. 14 Áík'ehgo Jesus gábiłńii, Kodí' godezt'igo doo hadín nits'áđí' nest'ą' náyódąą át'éé da. Áńíhíi bitsilke'yú daidezts'ąą.

15 Áidí' Jerúsalemyú hikai: áígee da'ch'okąąh goz'ąą yuńe' Jesus ha'ayáągo, baa nada'inihi lą́'íi nada'ihńiihi ch'íinihiyood nkegonyaa, lą́'íi zhaali yiká' iłkáh ch'ínadainiłií naz'aaníi nanyiheso'; hawúcho baa nadaahiniłií biká' dah'sdáhá ałdó' nanyiheso'; 16 Áidí' doo hadín nt'éhéta da'ch'okąąh goz'aaníi iłńi'yú ch'ínáyine' dago ngon'ąą. 17 Áidí' bił ch'ídaago'aahgo Jesus gádaabiłńii, Ya' díńko doo bek'e'eshchii da

née? Shikíhíí nnee iltah at'éego hadaazt'i'íí dawa kih biyi' da'ch'okqáahí holzeego hojíí doleeł, áídá' nohwihíí daan'íhíí bigowa ádaagosolaa laą. 18 Begoz'aaníí ye'ik'eda'ılchíhi hik'e okqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi díí ya'ikodaanzíídá' hagot'éégo daabizihheehíí ch'eh yaa natsídaakees: áídá' bee yił ch'ígó'aahíí nnee dawa bił díyadaagot'eehíí bighą yédaaldzid lęk'e. 19 Áídí' o'í'ááyú kih goznildí' onádzaa.

20 T'ahbiyú ch'il fig o'áhi n'íí naach'okahgo bikeghadí' náhesgągo daayıltsąą lęk'e. 21 Jesus áníí n'íí Peter yénálníihgo gáyılñii, NohweBik'ehń, isąą, ch'il fig doo nant'ąą át'éé da biłñnii n'íí náhesgą laą. 22 Jesus gádaabiłñii, Bik'ehgo'ihí'nań baa daahohłíígo daahohdlaą. 23 Da'anii gádaanohwíłdishiñii, Dahadíń díí dził bich'į' hadziigo, Yúwehégo dihi'nángo túnteel biyi' oni'dolné, yiłñiiyúgo, la'íí bijjí biyi'dí' doo bił nagoki dago, áídá' áníhíí begolñe' yodlaayúgo, da'áníhíí k'ehgo bá ádolnıíł. 24 Áí bighą gádaanohwíłdishiñii, Dant'éhéta da'ohkqahgo daahohkeedíí nohwaa do'négo daahohdlaą, áík'ehgo nohwaa hi'né'hi at'éé. 25 La'íí dahayú nasozíigo da'ohkqahgee dahadíń nohwil dahgoz'ąą lęk'eyúgo baa nágodenoh'aah; áík'ehgo nohwíTaa yaaká'yú dahsdaahíí doo bik'ehyú ádaanoht'ee dahíí nohwaa nágode'aah áđó'. 26 Áídá' doo baa nádaagodeso'ąą da lęk'eyúgo, nohwíTaa yaaká'yú dahsdaahíí áđó' doo bik'ehyú ádaanoht'ee dahíí doo nohwaa nágode'aahi at'éé da.

27 Áídí' Jerúsalemyú naanáka: áígee da'ch'okqah goz'ąą yune' Jesus anádaągo okqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi, begoz'aaníí ye'ik'eda'ılchíhi la'íí Jews yánazíni baa hikaigo, 28 Gádaabiłñii, Hadíń bik'ehgo ánánt'įł? Hadíń naa godin'ąągo ánt'įh? 29 Jesus gádaabiłñii, Shíí áđó' dała'ándi nanohwíłdishkid, shıł nadaagołñi'yúgo, shíí áđó' hadíń bik'ehgo ánásht'įłłíí nohwıł nagoshñi' doleeł. 30 Ya' John baptize ádaagole'íí yaaká' dí'go née, dagohíí nnee bits'ą'dí'go née? Shıł nadaagołñi'. 31 Lił yádaakti'go gádaahıłdi'ñii, Yaaká'dí'go daan'ñiihyúgo, gánohwíłñiih, Áídá' nt'é bighą doo daahohdlaą da láń? 32 Áídá', Nnee bits'ą'dí'go daan'ñiihyúgo nnee bédaahildzid, nnee dawa John da'anii Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi nlił n'íigo yídaagołshíhı bighą. 33 Áík'ehgo Jesus gádaayiłñii, Néé doo baa nadaagohiıłñi'da. Jesus gánábıłdo'niid, Shíí áđó' hadíńbik'ehgo ánásht'įłłíí doo nohwıł nagoshñi' da.

12 1 Jesus ılch'ígót'aahgo na'goni'íí bee bich'į' yádaakti' nkegonyaa. La' nnee dahts'aa k'eidnláádá' yınaayú ná'nezñil, dahts'aa hahigęęs doleełgee yá ogogéed, biká'dí' idést'iiníí ágólaa, la'íí bá yınádaadéz'ını yá ch'ígohet'ąąda' nzaadyú ni' goz'ąayú óyáá. 2 Da'nest'ąagee ngonyáągo bána'iziidi bidahts'aa bá yınádaadéz'ını yich'į' oyił'a, binest'ą' la' bá náyínégo. 3 Áídá' bił ndaazdeelgo nyída'eshtłizhdá' dádıłkqohgo onádais'a'. 4 Áídí' bána'iziidił la'ihı onaayıł'a; án bitsits'in yınáda'desñih, la'íí nch'ogo ánadaabił'ıídá' án áđó' onádais'a'. 5 Áídí' la' onaayıł'a; án daizes-híı; áídí' da'áík'ehgo ląągo odaihes'a', la' nyída'eshtłizh, la'ihíı nadaistseed. 6 Áídá' dała'á ná'godzii lęk'e, biye' bił nzhóni, án da'ik'éyú oyił'a, Shiye' daidnłsj

doleel, niigo. ⁷Áídá' bidahts'aa yinádaadéz'íni gádaaíldi'nii, Díí dahts'aa hentííní biyéé doleelí át'ée, yushdé, daazoldee, ák'ehgo biyéé doleel n'íi daanohwíyée doleel. ⁸Áík'ehgo yíł ndaazdeelgo daizes-híídá' dahts'aa hentíídí' ch'ídaist'e'. ⁹Áídá' dahts'aa hentííní biyééhíí hago ádaabile'shą? Áń nádáhgo dahts'aa bá yinádaadéz'íí n'íi naitseedá' dahts'aa hentííní la'íhi yá ch'ínágohet'aah. ¹⁰Díínko Bik'ehgo'íhi'nań biyati' bek'e' eshchiíní doo hwahá daahohshiih da née: Tséé kįh ádaagole'íí yó'odaisne'i n'íi, hagon'áagee dantsé si'aaní silij; ¹¹Díí nohweBik'ehń bik'ehgo ánagot'ííł, áí daanéel'íígo nohwił díyadaagot'ee, niihíí daahohshíí née? ¹²Áídí' Jesus ha'ádaiłt'e' hádaat'íí ndi nnee láni yédaaldzid, ilch'ígót'aahgo na'goni'íí bii ádaabiłniigo yídaagołsi lęk'ehíí bighą; ák'ehgo bits'ą' okai.

¹³Áídí' la' **Pharisees** daanlíni, la' Hérod yíł daagot'íni bįgo Jesus bich'į' odaach'is'a, yałti'gee daabihiljizh, daabich'o'ńúgo. ¹⁴Áí baa hikaigo gádaabiłnii, ilch'ígót'aahíí, da'anii ánniigo, nnee doo bėnıldzid dago yánłti'go bídaagonłzi; nnee doo la' itisgo sńłłti da, áídá' Bik'ehgo'íhi'nań bich'į'zhinéego goz'aaní da'aniiigo baa ilch'ígón'aah. Ya' Caesar bich'į' tax nadaach'iniłgo begoz'ąą née? Née dah née? ¹⁵Bich'į' nadaahii'niil née, née doo bich'į' nadaahii'niil da née? Áídá' daazhógo ádaaniigo Jesus yígółsigo gádaabiłnii, Nt'é bighą yashti'íí bee daashołjizhgo ádaashiłdohnii? Zhaali la', penny holzéhi, shaa noh'aahgo nesh'íí. ¹⁶Áík'ehgo la' baa daiz'ąą. Jesus gádaabiłnii, Hadín be'ilzaa, hadín bizhi' biká' dahgoz'ąą? **Caesar** biyéhi laą, daabiłnii. ¹⁷Áík'ehgo Jesus gádaabiłnii, Caesar biyééhíí Caesar baa daanohniil, áídá' Bik'ehgo'íhi'nań biyééhíí Bik'ehgo'íhi'nań baa daanohniil. Áígee nneehíí bił díyadaagot'ee lęk'e.

¹⁸Áídí' la' Sádducees daanlíni, nanezna' n'íi doo naadikáh da daaníhi, Jesus yaa hikaigo nayídaadiłkidgo gádaanii, ¹⁹ilch'ígót'aahíí, Moses gánúgo nohwá k'e'eshchij lęk'e. La' nnee bik'isn bi'aa yits'ą' daztsąyúgo, bichagháshé doo la' dayúgo, nneehíí bik'isn n'íi bi'aa yíł nnádo'neelgo bik'isn n'íi chagháshé bá ágodolniil, niigo. ²⁰Łah nnee ilk'isn gosts'idi daanłij lęk'e, áí dantséhií nnáago bichagháshé doo la' dago daztsąą. ²¹Bik'isn nakigeehíí yíł nnanánáago dananástsąą, bichagháshé doo la' dago; taagigeehíí da'ágánánádzaa. ²²Ik'isyú gosts'idíí dawa nanezna', bichagháshé doo la' dago. Dá'ík'é'yú isdzánhíí áđđ' daztsąą. ²³Áík'ehgo nanezna'dí' naach'idikáhgee hadíí bi'aa doleel? Ik'isyú gosts'idilhíí dawa yíł nadaaznaadá. ²⁴Jesus gádaabiłnii, Bik'ehgo'íhi'nań biyati' bek'e'eshchiíní dagohíí Bik'ehgo'íhi'nań binawodíí doo bídaagonłsi dahíí bighą da'olsih shį ya'? ²⁵Naach'idikáhgee doo nnádaach'ılse' da, doo ndaagoch'ihiniłgo nnádaach'ılse' da; áídá' Bik'ehgo'íhi'nań binal'a'á yaaká'yú daagolíni k'ehgo daagoch'íłí. ²⁶Áídá' ya' Moses binaltsoos biyi'dí' áńíhíí k'ehgo nanezna'íí naadikáhíí doo hwahá baa daahohshiih da née? Ch'il biyi'dí' Bik'ehgo'íhi'nań Moses gáyilnii, Shíí Abraham yokaąhíí nshłij, Isaac, Jacob áđđ' yokaąhíí nshłij. ²⁷Bik'ehgo'íhi'nań doo nanezna'íí yokaąhnłij da, daahinaahíí zhą: áígee nohwíí dážhđ da'olsih.

²⁸Begoz'aaníí ye'ik'eda'ilch'íhi dał'a' nneehíí Jesus yíł łahadaadit'áhgo yidezts'ąąđá' Jesus goyáągo t'ąązhį' yich'į' hadziigo yígółsįđá' nayídiłkid

gáníigo, Bik'ehgo'ihí'nań yegos'aaní hadíi itisgo at'ée? ²⁹Jesus gábilnii, Dantsé begoz'aaní díinko, Israel hat'i'íi daanołhíni, ídaayesółts'aq; Bik'ehgo'ihí'nań nohweBik'ehń Nant'án dała'á nłii; ³⁰Bik'ehgo'ihí'nań neBik'ehń nıjıi dawa bee nił nzhqo le', niyi'siziinıi dawa bee, ninatsekeesıi la'ıi ninawodıi dawa bee; ái dantségee begoz'aaní át'ée. ³¹Nakigeehıi ágánánát'ée, Nit'ahdı' gólínıi nił nzhqo le', dáni idıi njóqóhıi k'ehgo. Díi begoz'aanıi bitisgo at'éehıi doo la' da. ³²K'e'ılchiihıi gábilnii, Bik'ehgo'ihí'nań dała'á nłii, nıiihıi da'anii ánnii, İlch'ígó'aahıi, ba'ashhahıi doo la' da, dabıi zhá: ³³Án kojıi dawa bee koł nzhqogo, konatsekeesıi dawa bee, koyi'siziinıi la'ıi konawodıi dawa bee, la'ıi kot'ahdı' gólínıi koł nzhqogo, dakó idıi ch'ıjıqóhıi k'ehgo, ái okąqahgo Bik'ehgo'ihí'nań bich'i' nch'ihiniıi dawa didııi, la'ıi natseedıi Bik'ehgo'ihí'nań bich'i' nch'ihiniıi dawa bitisgo at'ée. ³⁴K'e'ılchiihıi góyáqgo hadziigo Jesus yıgoııııd'á gábilnii, Bik'ehgo'ihí'nań bilatł'áhgee daanliinıi k'azhá itah nleeh laq. Ái bikédı'go nıee daaste'go doo hadın nabınánłkid da.

³⁵Jesus da'ch'okąqah goz'aq yune' ilch'ígó'aahgo gánıi, Hagot'éeqoshá' begoz'aanıi ye'ik'eda'ılchıihi Christ David biye' nłii, daanii? ³⁶David dabıi Holy Spirit yábiyılti'go gánıi, Bik'ehgo'ihí'nań sheBik'ehń gáyılınıid, Shigan dihe'nazhinéego síndaa, ni'ina' ni'isna' ashle'go nıekt'áahyú nińılzhi'. ³⁷David dabıi sheBik'ehń biłniigo bozhıi; hagot'éeqoshá' biye' nłii áıdá'? Áıgee nıee łáqgo bił daagozhóqgo daidezts'aq lęk'e.

³⁸Jesus ilch'ígó'aahgee gánıi, Begoz'aanıi ye'ik'eda'ılchıihi baa daagonohsaq, ái bidiyágé daanneezihıi daagolııgo nakaigo, la'ıi na'hińiih nadaagoz'aayú bich'i' ádaach'ıniigo bił daanzhoq, ³⁹Jews ha'ánáséh nagoznil yune' nıee yánazını dahnádinbıhyú itah dahnánátztaqgo, la'ıi da'ıdaqee nıee ízısgo ádaat'eehıi dahnádinbıhyú itah dahnaháztqago aldó' bił daanzhoq: ⁴⁰Ái isdzáné itsaa daanlıni bigowá yıts'á' nádaagohı'aa, la'ıi daazhógo ádaanıigo nıaad gont'i'go da'okąqah: ái itisgo biniigonłt'éeqo bándaaqodot'aał.

⁴¹Jesus zhaali biyi' ohılkaadıi bit'ahgee dahnezdaa, nıee áı biyi' yuyaa bizhaali odaayihılkaadgo yine'ııgo: nıee łáqgo hádaaldzilıi bizhaali doo alch'ıde odaayihılkaad da lęk'e. ⁴²Áıdá' isdzán itsaa nłni tét'iyéhi ákú nıyáago zhaali naki doo ilınihi da oyılkaad, áı nakigo zhaalıłché'é ilıı. ⁴³Áık'ehgo Jesus bitsılke'yu yıká ánniıdgo gádaayılınii, Da'anii gádaanołhııdışnii, Áı itsaa tét'iyéhi nıee dawa zhaali odaiheskaadıi bitisgo zhaali oyılkaad: ⁴⁴Nıee hádaaldzilıi bizhaali dáłahzhı' zhá odaiheskaad, áıdá' bíhıi tét'iyé ndi bizhaali da'ái zhá yee golını n'ıi oyılkaad.

13 ¹Áıdı' Jesus da'ch'okąqah goz'aadı' ch'ınyáago, bitsılke'yu dała'á gábilnii, İlch'ígó'aahıi, dıııı, tsée ntso laq nłt'ehı, la'ıi kıl ntso laq gont'ehı goznıi! ²Jesus gábilnii, Ya' dıi kıl ízısgo ádaagoszaahıi hıııı née? Díi tsée ilká' dahnagoznıııı doo la' ilká' dahnast'áq da doleeł, dawa nanehılkaad doleeł. ³Áıdı' da'ch'okąqah goz'aanıi hanaayú dził Olives holzéhi biká'yú Jesus dahsdaago, Peter, James, John hik'e Andrew biłgo zhá nabıdaadıııı, gádaanıigo, ⁴Nohwıl nagolıı,

da'os'ah ágonéhi? Dawa be'ágone'go hant'é bee bigózi doleeł? ⁵Jesus gádaabiñii godeyaa, Ídaa daagonohdzaą, nnee ła' ch'a'onohot'e' hela'. ⁶Nnee łaągo shizhi' yee daahikáh doleeł, Shíi Christ nshłii, daaniigo; ái nnee łaągo ch'a'odaayiłkaad doleeł. ⁷Nagonłkaadíi ba'ikodaanołsi, ła'íi nagonłkaadíi baa ch'niigo daadohts'agdá, doo nohwíií natsídaahiltq' da le'; ái dawa begolne'hi at'éé ndihíi t'ah doo hwahá nnágodáh da. ⁸Nnee iltah at'éégo hadaazt'íií ilch'i' nanágonłkaad doleeł, ła'íi nnee dala'á binant'a' daagolínihíi addó ilch'i' nanágonłkaad doleeł: da'adzaayú ni' nagohi'naa doleeł; shiná' góyééhíi benagowaa doo, ła'íi nyé'i daats'idits'ag doleeł: ái koniidaagont'ééhíi begodigháh doleeł.

⁹Áidá' idaa daagonohdzaą: yánádaaltihíi yaa nádaanoowide'aaah doleeł; Jews ha'análséh nagoznil yune'hanohwínáda'iltas doleeł; ła'íi nant'ánchañ hik'e ízigo nant'án daanliiníi daabiñáát shaa yádaakti'go biyahzhi' nadaasozii doo. ¹⁰Yati' baa gozhóni nnee iltah at'éégo hadaazt'íií dawa ntsé bił na'goni' ndi at'éé. ¹¹Nohwaa yá'iti'yú bił desohkaigo yánádaaltihíi yaa daanoowidez'ąayúgo, doo hwahá hadaahdziih dadá' nt'éshá' dishñiih doo daanołsi da, ła'íi doo nohwiini' łaą da le': áidá' daazhógo nohwaa hi'né'íi baa hadaahdziih, da'ái bik'ehenkéézgee: doo dánohwíi yádaakti' da, Holy Spirit nohwiláhyú yałti' doleeł. ¹²Nnee ła' bik'isn zideeyú nyiiltéeh doleeł, ła'íi nnee ła' biye' ágáyidoliił; chagháshé bitaa, báą biłgo yich'i' nanáda'idziidgo, ádaaniigo nabi'ditseed doleeł. ¹³Shizhi' bee daanoowich'ozhíhíi bighą nnee dawa bił daanoowchq' doleeł; áidá' dahadín dąngont'i'zhi' dahildqhií hasdábí'dolteeł.

¹⁴Áík'ehgo gołchqohgo o'ni'ihíi, Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú na'iziidi Daniel holzéhi yaa yałti' n'íi, doo bágoz'ąą dagee siziiigo daah'iidá', (dahadín ái yózhíhíi bił igózi le') hadíi Judéa golzeeyú daagolíníi dził naz'aanií yich'i' okeeh doo. ¹⁵Dahadín bikłih biká'yú dahsdaahíi gódah ch'ínádángo bikłih yune' ha'awáh hela', nt'éhéta náidiin'égo. ¹⁶Ła'íi dahadín k'edolzaahíi yi'yi' na'iziidi t'ąazhi' bidiyagé yaa nánódáh hela'. ¹⁷Áígee goldohíi daaltsaaníi ła'íi isdzané mé' daabiłbe'íi bá góyéé doleeł! ¹⁸Haihíi biyi' ágónéh hela', daadohniigo da'ohkąąh. ¹⁹Áígee goldohíi Bik'ehgo'ihí'nañ dawahá áyíłaadí' godezt'igo díi jiižhi' goyéégo nagowaahíi ái ga'at'éhi doo hwahá be'ágone' da, ái doo be'ágánágo'néh át'éé da. ²⁰Áígee goldohíi nohweBik'ehń doo dé'igodégo áyíłaa dayúgo, nnee doo ła' hasdáwáh át'éé da: áidá' nnee bitahasdlaahíi, dabíi yitahezlaahíi bighą áígee goldohíi dé'igodégo áyíłaa. ²¹Áígee nnee ła', Daadeh'íi, Christ kú naghaa; dagohíi, Daadeh'íi, nlahyú naghaa, nohwiłniiyúgo, doo daahohdłą da: ²²Christ ádaadil'iiníi ła'íi Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú nada'iziidi ádaadil'iiníi hahikáh doleeł, ái godiyłhgo be'igóziníi ch'i'nah ádaile', ła'íi ízigo ánda'ol'iih doleeł, yídaanel'ąayúgo ái bee nnee bitahasdlaahíi ndi ch'a'odaiłkaad doleeł. ²³Áík'ehgo ídaa daagonohdzaą: ídaayesólts'ąą, ilk'idá' dabíintsé dawa baa nohwił nagosisni'.

²⁴Ái benagowaadá', goyéégo nagoyaahíi bikédí'go ya'ái diłhił doleeł, t'égoná'áhií doo bee got'ii da doleeł, ²⁵Ts'ılsoqsé yáadí' nanihidéh doleeł,

ła'íí yáázhi'go inawodíí nagohi'naa doleeł. ²⁶Áígee shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, shinawodíí bee, ła'íí dážhó shits'ą'idindláadgo yaak'os biyi'dí' náshdaałgo daashidottseeł. ²⁷Áídá' shinadaal'a'a yaak'ádí' ohish'aa doleeł, bitahelááhíí díí'dí', ní'gosdzán nel'aądí' yáa nel'aązhi' íł íła'adaile'. ²⁸Ch'il fig holzéhi bits'ą'dí' nohwil ch'ígót'aah; bits'adaaz'aahíí dit'ódé daaleehdí' bit'ąą daagoleehyúgo k'ad shíí nágodleehgo bídaagonołsı: ²⁹Da'áık'ehgo áí be'adaagone'íí goldohgo daah'íídá', k'ad náshdaałzhi' alhánégo godziihgo bídaagonołsı: ³⁰Da'anii gánohwidishnii, díí daalinolt'íłłí doo nohwee ch'igonáh da, díí ádaanohwidéniidíí dawa begolzaago zhá. ³¹Yáa hik'e ní'gosdzán bílgo bech'ígonáh doleeł; áídá' shiyatí'íí doo bech'ígowáh da doleeł.

³²Hadíí bijii shíhíí dagohíí da'kwíí bik'ehenkéézo shíhíí ágone'íí nnee doo la' yígółsı da, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'a yaak'áyú daagolíníí ła'íí biYe' ndi doo yídaagołsı da, shi'Taa zhá yígółsı. ³³Da'os'ah begonáh shíhíí doo bídaagonołsı dahíí bighą ídaa daagonohdzaą, biká nádaadeht'íłł, ła'íí da'ohkąąh. ³⁴Shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, nnee ła' bigowa yits'ą dahiyaago ła'yú óyááhíí k'ehgo ánsht'ee; áń bánada'iziidíí bíyéé gólíníí yebik'ehgo áyíłlaa, dała'a daantíígee binasdziid golíłgo; ła'íí dáádítłh yaasidaahíí nádét'íłłgo yánton' áą. ³⁵Áik'ehgo nádaadeht'íłł: bikłh golíníí da'os'ah nadáh doleełíí doo bídaagonołsı da, o'í'ąągo shı, t'é'ís ahgo, tazhik'áne ádaaniigo, dagohíí t'ahbı shı nadáh doleeł. ³⁶Doo nádaadeht'íłł dayúgo dahıko nádaałgo da'ólhoshgo nohwiká niigháh. ³⁷Ádaanohwidishniihíí da'ái nnee dawa ádaabiłdishnii, Nádaadeht'íłł.

14 ¹**Bitis-hagowáh** n'íí bee bíná'goniihgo da'idaązhi', ła'íí bán benilzoołé da'ádıłhgo bán alzaahi daadaązhi' naki yılkaah godziih: okąąh yebik'ehi itisyú nadaandeehi, begoz'aaníí ye'ik'eda'ılchíhi bílgo hagot'éégo dánant'í'eego Jesus daayıltsodgo daayizılheego yee ndaagoshchii lęk'e. ²Áídá', Doo da'idaąhíí bijii daahiiltsood da, nnee dánko bádaagochiihgo godnch'aad doleełhi at'ééhíí bighą, daanii.

³Béthanyú Simon, kóod doo ínádıł dahi leprosy holzéhi yaa naghaa n'íí, bigowa yune' Jesus iyaągo sidaadá', isdzán ła', ch'il bik'ah spikenard holzéhi lán íłni, tús alabáster bee alzaahi besi'áni ha'áyí'ąągo baa nyáá; áídí' tús bidá'gee yists'ılgo ik'ahíí Jesus bitsits'in yiká' yaa yiziid lęk'e. ⁴Áígee ła' doo bíł dábik'eh dago gádaałıd'ni, Nt'é bighą ik'ahíí da'íłłí yishchii? ⁵Ik'ahíí taadn gonenadın zhaali, **penny** holzéhi, bitisyú izlııgo nahaznii lánshı n'íí zhaalihíí tédaat'yéhníí bitahi'niil le'at'éhi, daanii. Áık'ehgo isdzánhíí yída'ıltał lęk'e. ⁶Áídá' Jesus gáníí, Doo nt'é daabiłdohni da; hant'é bighą nadaanołt'og? Nłt'éégo áshíłlaa. ⁷Tédaat'yéhníí dabik'ehn nohwitahyú nadaakai, áí hádaaht'ııgee nłt'éégo ádaał'ıı doleeł: áídá' shihíí doo dahazhi' nohwitahyú nashaa da doleeł. ⁸Yínel'aąhíí aął łayiilaa: doo hwahá łeeh shi'dilteeh dadá' ik'ahíí shits'ı yiká' yaa yiziid. ⁹Da'anii gádaanohwidishnii, Ní'gosdzán dágoz'ąą nt'éégo dahayú yati' baa gozhóni bee na'goni'gee, díí isdzán adzaahíí baa na'goni' doleeł, bee bíná'godıłhgo.

¹⁰Áídí' Judas Iscáriot, nakits'adahíí itah nłíni, okaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi yaa nyáá, Jesus ch'íyí'aah doleełgo. ¹¹Áí daidezts'aqadá' bił daagozhóq lək'e, álk'ehgo Judas zhaali yaa daayiné'go yándaagoz'aq. Áídí' hagot'éégo Jesus ch'íyí'aahíí yiká déz'íi.

¹²Bán benilzoolé da'adįhgo bán alzaahi daadaaníí, Bitis-hagowáh n'íi bee bíná'goniıhgee dibelíı zhaazhé zesdįıdá, bitsıke'yu Jesus gádaayılñii, Bitis-hagowáh n'íi bee bíná'godinıhgo da'idaaníí hayú ná ilch'ı'daagohiidle'? ¹³Áídí' bitsıke'yu naki oyıl'a, gáyılñiigo, Tıi, kįh goznilyú doh'aash, áıgee nnee ła' tús tú beyo'áhi nohwaa hińáh doleeł: án biké'doh'aash. ¹⁴Dahayú ha'ayááyú, nnee bigowa golıınıí gábiłdohñiih, İlch'ıgó'aahíí gániñii, Gosta' nakaahíí hayú bágoz'aq, ákóne' bitis-hagowáh n'íi bee bíná'godinıhgo shitsıke'yu bił da'ishaq doleeł? ¹⁵Áık'ehgo ik'ehyú dahnágost'aq yune', ilk'idá' dawa sinili, nohwiba' goz'aqayú bił nkáh doleeł: ákóne' nohwá ilch'ı'gohle'. ¹⁶Áídí' bitsıke'yu dahizh'aazhgo kįh goznilyú ó'áázh, ákú Jesus da'adaabiñii n'íi k'ehgo yaa n'áázh: áıgee bitis hagowáh n'íi bee bíná'godinıhgo da'idaaníí ilch'ı'daizlaa. ¹⁷Áídí' o'ı'ááyú Jesus nakits'adahíí yıl hikai. ¹⁸Áıgee da'ıyaqago naháztaqadá' Jesus gánıí, Da'anii gánohwiłdishñii, Nohwıı ła' ch'ıshinoh'aah doleeł, hadıń bił dała' ishaanıí. ¹⁹Áık'ehgo doo bił daagozhóq dago dała'á daantııgo, Ya' shıı née? daabiñii nkegonyaa. ²⁰Jesus gádaabiñii, Nakits'adah daanohıınıí dała'á, hadıı its'aa biyı'zhı' dała' bił éedisht'áhi. ²¹Shıı, nnee k'ehgo Nıyaáahıı, dá shaa k'e'eshchiınıí shee godolñiił: áıdá' nnee ch'ıshı'aahıı bá góyée doleeł! Áı nneehıı doo bi'deshchıı dayúgo bá nłt'éé doleeł ni.

²²Da'ıyaqago Jesus bán náıdn'aqago ya'ihénzigo oskaqadá' ilk'ıdaızné'go bitsıke'yu yıtaiızñiih, Nkóh, daohsaq: díı shıts'ı át'éé, ñiigo. ²³Áídí' idee beda'iskaanıí náıdnkaq, áı ya'ihénzigo oskaqadá' ıltah daızkaqago dawa daayodlaq. ²⁴Jesus gádaabiñii, Díıńko shidił nnee łaqago bá idijoolıı bee áníıdego Bik'ehgo'ıhi'nań hik'e nnee biłgo łańgont'aahi at'éé. ²⁵Da'aniigo gádaanohwiłdishñii, Kodı' godezt'ıgo dahts'aa bitoohıı doo naanášhđlqđ da, dahadıı bijıı Bik'ehgo'ıhi'nań bilakt'áhgee goz'aqayú áníıdehi naadishđlqđgo zhq.

²⁶Áídí' sı ła' hadaidez'aqadá', dził Olives holzéhi sı'aqayú okai. ²⁷Áıgee Jesus gádaabiñii, Tł'égo áshı'dilne'hıı bigha daanohwigha t'aqzhı' ádaahne': díı baa k'e'eshchiınıí k'ehgo, Dibelıı Nanyoodıı binı'dishñıh, álk'ehgo dibelııhıı da'adzaayú nkenelt'ee doleeł. ²⁸Áıdá' dasiıtsáqadı' naadisdzaago Gálııleeyú nohwáđıh disháh doleeł. ²⁹Peter gábiñii, Nnee dawa nıts'q' t'aqzhı' ánádaasdzaa ndi, shıı doo ágáoshne' at'éé da. ³⁰Jesus gánábiłdo'niid, Da'aniigo gániłdishñii, Tł'égo tazhik'áne doo hwahá nakıdn áñiih dadá' taadn, Áń doo bıgonsı da, shııdınñıı. ³¹Áıdá' Peter nawode gábiñii, Dała' nił dastsaa ndi, Áń doo bıgonsı da, doo niłdoshñiih at'éé da. ła'ıhıı bitsıke'yu dawa da'áık'ehgo ádaannıid. ³²Áídí' Gethsémane golzéhi goz'aqayú hikaidá' Jesus bitsıke'yu gádaayılñii, Dádzq nahısóotaq, oshkaqahyú déyáadá. ³³Áídí'

Peter, James, la'íí John yił okai, áígee Jesus dázhó doo bił gozhóq dago bijíí nniih nkegonyaa lék'e. ³⁴Áík'ehgo gádaabiłni, Shiyi'siziinií dázhó doo bił gozhóq da, dák'azhá dastaahíí ga'at'éé; dádzaa nahísootąągo daadeh'íí. ³⁵Áídí' da'anahyú óyááyú ni'zhí' adzaadá' okaąh, gáníigo, Bígonedzaayúgo, díí shich'í' begodigháhíí shits'á'zhí' begodogaal. ³⁶Gánádi'nii, Ábba, shiTaa, doo nt'é ná nyee da; díí hishdlaą doleełíí shits'á'zhí' ánle': áídá' shíí doo beshik'eh da, ni zhá benik'eh. ³⁷Áídí' bitsilke'yu dá'ihshoggo yaa nadzaa, áík'ehgo Peter gáyilni, Simon, ilhosh néé? Dała'á ledihikeezhí' ndishá' doo díń'íí le'ágot'ee da néé? ³⁸Daadeh'íígo da'ohkąąh, nanohwída'dintaah bídaanołdzil doleełíí bighą. Nohwiyi'siziinií da'anii hat'íí ndi nohwits'íhí doo nłdzil da. ³⁹Áídí' onaanádaayú da'ágánádi'niiigo naa'okaąh. ⁴⁰Áídí' bitsilke'yu da'ihshoggo yaa nánádzáá, (dázhó bił daanzigo,) áígee hant'é daaniih shíhíí doo yidaagołsi da lék'e. ⁴¹Taadngee baa naanádzáągo gádaabiłni, Akú da'ohshoggo hanádaahsoł gádnii: shí k'adí, shíí, nnee k'ehgo Niyááhíí, nnee doo bik'ehyú ádaat'ee dahíí bilák'e shí'dilteehgo ch'íshí'det'ąąhíí ilk'idá' biká' ngonyáá. ⁴²Nádohkáh, hiikaah le': ch'íshí'aahíí kodí' higaał.

⁴³Dagoshch'í' Jesus t'ah yałti'dá, Judas, nakits'ádahíí bił itah nłni, nnee ląągo bésh be'idiltshé la'íí tsi be'idiltshé dahdaayiníłgo okaąh yebik'ehi itisyú nadaandeehi, begoz'aaníí ye'ik'eda'ilchíhi, la'íí Jews yánazíni daabides'a'íí yił náłsąą. ⁴⁴Ch'í'ba'ah doleełíí ilk'idá' bebígózi doleełíí yengon'ąą lék'e, gáníigo, Hadín hist's'qsíí án doleeł; daahołtsoodgo binádaadeh'íígo bił dohkáh. ⁴⁵Áík'ehgo Judas ákú nyáągo dagoshch'í' Jesus yich'í' daheswodgo, Iłh'ígó'aahíí, Iłh'ígó'aahíí, yiłniigo yizts'qs.

⁴⁶Áídí' Jesus yił ndaazdeelgo daayiltsood. ⁴⁷Áídá' bit'ahgee naziinií dała'á bíbeshbe'idiltshé hayidziłzgo okaąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni binal'a'áhi yontłzgo bijaa naidnłgizh lék'e. ⁴⁸Áídí' Jesus nnee baa nánłsąąhíí gádaayilni, Ya' bésh be'idiltshé la'íí tsi be'idiltshé dahdaanołniłgo daashołtsoodgo nánołsąą néé, in'íihíí daach'iltsoodhíí k'ehgo? ⁴⁹Dawa jii la' da'ch'okaąh goz'ąą yune' nohwil ch'ídaagons'h'aahgo nohwitah nashaa ni' ndi doo hak'i daashołtsood da ni': áídá' Bik'ehgo'ihí'nań biyati' bek'e'eshchiinií begolne' doleełíí bighą ánágot'íí. ⁵⁰Áígee bitsilke'yu dawa bits'á'zhí' ádaasdaago bits'á' ihhadeskai. ⁵¹Nnee áníid nagháhíhi nak'ą'łigaihi zhá binasti'go Jesus yiké' itah higaał lék'e; án nnee áníid nakaiyéhi bił ndaazdeel: ⁵²Áídá' nak'ą' binasti' n'íí yiyi' halwodgo dáłichiigo ch'a'olwod.

⁵³Nnee Jesus daabiłsoodíí okaąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni yaa yił hikai: áígee okaąh yebik'ehi itisyú nadaandeehi, Jews yánazíni, hik'e begoz'aaníí ye'ik'eda'ilchíhi biłgo íła'adzaa lék'e. ⁵⁴Peter da'anahgo biké'dí' higaał, áídí' okaąh yebik'ehi da'tiséyú sitíni bikih binaa lé'dit'ííh yune' ha'yáá: áígee k' diltsh'zhí' aasinilíí yił naháztąą, nániłdziilgo. ⁵⁵Okaąh yebik'ehi itisyú nadaandeehi la'íí yánádaaltihi dawa Jesus zidee hádaat'íigo, yaa dahgosi'aahíí yiká daadéz'íí ndi doo la' da lék'e. ⁵⁶Lááni daazhógo ádaaniigo

baa dahgo'aahgo baa yádaahti' ndi doo la' lelt'ee da. ⁵⁷Áígee nnee la' daahizi'go léda'ılchoogo baa yádaahti', gádaaniiigo, ⁵⁸Án gáníigo daadihiits'ag ni', Díí k̄ih biyi' da'ch'okaq̄ahi nnee áyílaahíí taanágoashn̄il, áídí' taagi j̄ii hileehgo la'ihíí nnee doo áyílaa dahíí ánágoashle', n̄iigo. ⁵⁹Gádaanii ndi doo lelt'eego ádaanii da. ⁶⁰Áídí' okaq̄ah yebik'ehi da'tiséyú sitíni da'ılñí'gee hizí'go Jesus nayídílkidgo gáníí, Ya' nihíí doo nt'é n̄niihgo hadziih da née? Díí naa dahgo'aahgo naa yádaahti'íi hago'at'ée? ⁶¹Áídá' Jesus doo nt'é nii dago doo t'ąq̄zhí' hanádzii da. Okaq̄ah yebik'ehi da'tiséyú sitíni nabínadílkidgo, Ya' ni Christ, Bik'ehgo'ihí'nañ Dilzini biYe' ńl̄íí née? biñ̄ii. ⁶²Jesus, Ha'oh, án nsh̄íí, n̄ii: shíí nnee k'ehgo Niyááhíí, Bik'ehgo'ihí'nañ da'tiséyú binawod golíni bigan dihe'nazhinéego dahsídáágo yaaká'dí' yaak'os shíł honahgo daashidołtséél. ⁶³Áík'ehgo okaq̄ah yebik'ehi da'tiséyú sitíni bidiyágé ídánayihesdzíízdá' gáníí, Nt'é bigh̄a nnee la'í baa nanaagol̄ni' dolee? ⁶⁴Bik'ehgo'ihí'nañ nch̄o'go yaa yałti'íi daadisots'ąq: hagog'éeego baa natsídaahkees? Dawa gádaanii, Zideego bángonot'aah. ⁶⁵Áídí' la' bik'ídaadihizheeh nkegonyaa, la'íí binii yináda'isti'dá' nádainłts'í, Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú yánłti'yúgo, hadín náninłts'í sh̄ihíí nohwił nagol̄ni', daabiñ̄iiigo; la'íí aasinłl̄ił bitł'adaayika' l̄ék'e.

⁶⁶Peter yúyahyú k̄ih b̄inaa ledn'aahíí biyi' yuñe' sidaadá' isdzán, okaq̄ah yebik'ehi da'tiséyú sitíni yána'iziidi, baa nyáá: ⁶⁷Án Peter k̄o'zhí' naniłdziilgo yo'íidá', Ni la' ałdó' Jesus, Nazaréne nłni, bił na'aash ni', biñ̄ii. ⁶⁸Áídá', Dah, hant'é n̄niigo ánn̄iihíí doo bigons̄i da, n̄ii. Áídí' k̄ih bahgee ch'ínágoohen'ąáyú ch'ínyáá; áígee tazhik'áné ánn̄iid l̄ék'e. ⁶⁹Áígee isdzán na'iziidi naabiłts'ąq, áík'ehgo áígee naziiníí gáyıñ̄ii, Díí n̄neehíí áí itah n̄l̄ií. ⁷⁰Áídá', Dah, naado'n̄iid. Dét'ıhék'e áígee naziiníí Peter gánádaayıldo'n̄iid, Da'an̄ii ni áí itah n̄l̄ií: Gálileedí' gonl̄ií, áí yádaahti'híí k'ehgo yánłti'. ⁷¹Áídá' Peter bitł'a dahdidilñ̄iihgo hashkeego nch̄o'go yałti' nkegonyaa gáníigo, Nnee baa yádaahti'íi doo bigons̄i da. ⁷²Nt'éego tazhik'áné ánádo'n̄iid nakidngee. Peter Jesus gábıñ̄iid n'íi yénáln̄iih, Tazhik'áné doo hwahá nakidn áñiıh dadá' taadngee, Án doo bigons̄i da, shıłdinn̄iıł. Áí yaa natsekeesgo hichag l̄ék'e.

15 ¹Hayıłkááyú okaq̄ah yebik'ehi itisyú nadaandeehi, Jews yánazını, begoz'aaníi ye'ık'eda'ılchíhi, la'íí yánádaaltihi dawa biłgo ıta'adzaago Jesus yaa ndaagoshch̄ií, áídí' hıdaist'ıq̄odá' dahdainłq̄ozgo Pílate yaa daidez'ąq. ²Áígee Pílate Jesus nayídílkid, Ya' ni Jews ızisgo biNant'a'ı ńl̄ií née? Da'áígee ánn̄ii, biñ̄ii, Jesus. ³Okaq̄ah yebik'ehi itisyú nadaandeehíí doo ałch'ıdáyú baa dahgoz'ąq da; ndi doo nt'é nii da l̄ék'e. ⁴⁻⁵Áík'ehgo Pílate nabínadílkid, Nihíí doo nt'é shıłn̄ii da née? Doo ałch'ıdáyú naa dahgost'ąq da laq̄ akoh. ⁶Bitis hagowáh n'íi bee bíná'godıñ̄iıhgo da'ıdąqee ha'áshjeedíí dała'a, hadíí nnee hádaat'ıiníí, Pílate bá ch'ınáyılteeh l̄ék'e. ⁷Áígee nnee, Barábbas holzéhi, ha'ásit̄ií l̄ék'e; án nnee nant'an agohet'aa nkegonyaago nada'ıltseedihi yił ha'áshjeed. ⁸Áík'ehgo nnee Pílate yaa nánłts'ąqgo daadilwoshgo gádaayıñ̄ii, Da'ánál'ıihíí k'ehgo nohwá ánléh. ⁹Ya' Jews ızisgo biNant'a' nohwá ch'ınánshteehgo hádaaht'ıi née? biñ̄ii, Pílate. ¹⁰Pílate yígółs̄i, nnee dawa Jesus bił daanzhoq̄híí bigh̄a okaq̄ah

yebik'ehi itisyú nadaandeehíí Jesus yik'edaanniihgo baa daabidez'aa. ¹¹Áídá' okaaqah yebik'ehi itisyú nadaandeehi nnee lą́ągo ı́la'adzaahı́ı biini' yá ádaagozlaa, gádaayılñiigo, Barábbas nohwá ch'ınánłteeh, daadohñii. ¹²Áık'ehgo Pı́late gánádaabılđo'nıid, Jews ızisgo biNant'a, daadohñiigo daahohshı́hı́shı́ hago lą́ą nohwá áshłéh áídá'? ¹³Áídá' nnádaadılghaazhgo, Tsı'ılna'áhi bı́hołkałgo zodéé, daanii. ¹⁴Nt'é bighą, hant'é bee nch'ogo adzaago? nii, Pı́late. Áídá' da'tiségo nanádaadılghaazhgo, Tsı'ılna'áhi bı́hołkałgo zodéé, daanii.

¹⁵Áık'ehgo Pı́late nneehı́ı yıl daagoyılshóq hát'ı́ıgo Barábbas bich'ı' ch'ınánłtı́ı, áídá' Jesus habı'oltsaazdá' tsı'ılna'áhi bı́hołkałgo zideego nneehı́ı yaa daidez'aa. ¹⁶Áídı' silááda yáná'tıth goz'aa yune', Pretórium holzéhi, Jesus odaizt'e'; áıgee silááda dawa baa ı́la'ádaizlaa. ¹⁷Áídı' diyágé lichı́ıgo dot'ızhı Jesus yá ádaagozlaadá' hosh diwozhi nánihezwodgo nant'án bich'ah k'ehgo alzaahi bik'e daidez'aa. ¹⁸Áídı' daidnı́sigo ádaadıl'ııigo, Gozhóq, Jews ızisgo biNant'a' nłını, daabiñiigo yaa daadılwoh nkegonı́ı lék'e. ¹⁹Áídı' tsı'ı bee bitsıts'inyú nádainłtish, áídı' bik'ıdaadihızheeh, áídı' biyahzhı' nádaahılzhıshgo daayokaaqah nádaadı'nıihé lék'e. ²⁰Aął baa daadlıohdá' diyágé lichııgo dot'ızh n'ıı yaa daidnłtsoozdá' dabı'ı bidiyágé yá ánádaagosdlaa, áídı' tsı'ılna'áhi yıká' daizılheeyú bıł nádezaą. ²¹Nnee ıa', Simon holzéhi, Alexánder hik'e Rúfus bıtaahi, **Cyréne** golzeedı' gólını, k'edolzaadı' nádaałgo, silááda tsı'ılna'áhi yogheelgo ádaabızlaa. ²²Áık'ehgo Gólgotha golzeeyú bıł nánząq; áı golzeego itsı'sın sı'áni golzeego ágolzee. ²³Áıgee wine, jeeh nch'ı'ı, myrrh holzéhi, bıł nadesdziidgo Jesus yaa daizkąq; áídá' doo yodłą da. ²⁴Áıgee tsı'ılna'áhi yıdaabıskałdá' bidiyágé ıłta'ısñiigo yighą da'dıłjoł lék'e, hadı'ı gonesnaahı́ı bıyéé hıleehego. ²⁵Ngost'ái bik'ehenkééızgee tsı'ılna'áhi yıdaabıskał lék'e. ²⁶Nt'é baa dahgost'aanı' ádaagozlaago dıńko bik'ehgee dahgoz'aa, **JEWS ızISGO BINANT'A' NlıNI**, golzeego k'e'eshchıı. ²⁷Áıgee nnee da'in'ııhıı naki aldó' Jesus ba'ashhahdı' tsı'ılna'áhi bıdaahaskał, ıa' dihe'nazhınéégo, ıa'ıı be'eshganzhınéégo. ²⁸Áık'ehgo Bik'ehgo'ıhi'naı bıyati' bek'e' eshchiınıı, Begoz'aanı' doo yıkısk'eh ádaat'ee dahı' bıł da'ch'oltag lék'e, nii n'ıı begolzaa. ²⁹Bahı'ı ch'ıhıkáhıı bitsıts'in daidıłtasgo yati' yee daabokáałgo gádaanii, Háhái', bıyı' da'ch'okaaqahı'ı taagoshnıłgo taagi ııı hıleehego ánágoshdle', nñii ni', ³⁰Haląą, dáni hasdá'ıdnłteehgo tsı'ılna'áhi bıká'dı' gódah ch'ınná. ³¹Okaaah yebik'ehi itisyú nadaandeehi, begoz'aanı' ye'ık'eda'ılchı'ı bıłgo Jesus yaa daadlıoh, gádaahı'dı'niigo, Nnee ıa'ıı hasdáyihıniıł; áídá' bıhıı doo hasdá'ıdilteeh da. ³²Christ, Israel hat'ııı ızisgo biNant'a' nlıınıı, haląą tsı'ılna'áhi yıká'dı' naadowáh, áık'ehgo daahıhııltsąago zhą daahohııdłąah. Áıdı' bı't'ahıyú tsı'ılna'áhi bıł bıdaach'ıskałıı yati' yee daabokáał lék'e. ³³Isk'áhnıyáadı' taagi nehenkééızhı' ni' bıká' dahot'éhé godıłhıł gozlıı lék'e. ³⁴Taagi nehenkééızgo Jesus nádıdılghaazhgo gánıı, Éloi, Éloi, láma sabákthani? áı, Bik'ehgohınshnaahıı, Bik'ehgohınshnaahıı, nt'é ląą bighą shıts'ą'zhı' ándzaa? golzeego ágolzee. ³⁵ıa' áıgee nadaaziınıı daabıdıt's'ago, Isąą, **Elías** yich'ı' anıı, daanii. ³⁶ıa' nádıłwodgo tú daabıt's'ısıı vinegar yiyı' naız'aa, áıdı' tsı'ı yaa dahıyz'ąago Jesus bızé'zhı' dahıyıda'nłtsıih, gánııgo, Ntsént'ah; bıdaagonolzııh,

Elías baa higháhgo nanábidilteeh shí. ³⁷Áídí' Jesus nádidilghaazhgo oyol. ³⁸Áígee k'ih biyi' da'ch'ok'qaahí' biyi' yuné' daadintsoozí' bighá'dí' hayaago itch'idláád l'ék'e.

³⁹Silááda da'la'á gonenadín binant'a'í' Jesus bich'i'go siziiní' Jesus nádidilghaazhdá' oyolgo yígo'sjídá' gáníí, Díí n'neehí' da'aníi Bik'ehgo'ihí'nań biYe' n'líni laq. ⁴⁰Isdzáné anahdí' nazj' daabine'í'í'go, Mary Mágdalene, Mary, James ik'é'yú nagháhi hik'e Joses baqahíí, la'í' Salóme bílgo, itah nazj' l'ék'e. ⁴¹Áí Jesus Gálileeyú nagháadá' biké' anákah l'ék'e, bich'odaaniigo; la'í' isdzáné Jerúsalemyú bíl hikahíí a'ldó' l'áq'go itah nadaazj'.

⁴²K'ad o'i'aahyú itch'i'golne'í' bijj'í, áí iskaq' hik'e Jews daagodn'siní' bijj'í dolee'í' bigha. ⁴³N'nee Joseph holzéhi, Arimathéa golzeeyú gólíni, doo biini' háh dago Pílate yich'i' oyáá, Jesus bits'f'hí' yíyókeedgo; áń n'nee godn'síni, yánadaaltihí' itah n'líni, Bik'ehgo'ihí'nań nant'aa dolee'í' yibad sidáhi. ⁴⁴Pílate, Jesus daztsaq' shí dasha't'ée' nzigo, silááda binant'a' yiká ánniidgo nayí'í'k'íd, í'k'idá' daztsaq' néé? yit'niigo. ⁴⁵Áík'ehgo silááda binant'a', Ha'oh, daztsaq', bíl'nniidá' Pílate Jesus bits'f'hí' Joseph yaa yiden'áq. ⁴⁶Áík'ehgo Joseph nak'a'ígaihi n't'éhi nayihes'ni, áídí' Jesus bits'f'hí' ts'i'ina'áhi yiká'dí' nanáidn't'j'igo nak'a'ígaihi yik'íyidesdiz, áídí' tsébi'i'áńgo ágolzaa yuné' nyint'í'ídá' tséé yidaiden'hiz l'ék'e. ⁴⁷Mary Mágdalene hik'e Joses baq' bílgo hayú nniltiiní' daayo'í' ní'.

16 ¹Jews daagodn'siní' bijj'í a'á'dá' Mary Mágdalene, Mary, James baqahíí, Salóme bílgo, ik'ah k'ik'agolchihiní' nadaahes'ni ní', Jesus bits'í' yee yídizhish dolee'go. ²Áík'ehgo dázhó t'ahb'í godilziní' bijj'í ya'ái hagaaldá' tsébi'i'áńyú hikai. ³Áígee, Hadí'nshá' tséé daadin'áq'ahí' nohwá yó'idothis' daa'í'íd'í'ni. ⁴Áídí' hadag daadéz'j'igo tséé n'í' yó'olyizgo daayiltsaq'; tséé dázhó nchaago. ⁵Tsébi'i'áń yuné' ha'ákaidá' n'nee áńú nagháhihi, bí'í' n'neezi k'igaihi dihe'nazhin'éego sidaago daayiltsaq'; áík'ehgo tsídaadolyiz l'ék'e. ⁶Áídá' n'neehí' gádaabi'ni, Tsídaado'heez hela': Jesus, Náza'rehdí' gólíni, ts'i'ina'áhi bíheska' n'í' biká hadaanohtaago bígons'í: áń naadiidzaa ní'; doo hak'í da: nnilt'í' n'í'gee daadeh'í'í. ⁷T'i'í dohkáh, bits'í'ke'yu, Peter bílgo, Jesus Gálileeyú nohwá'dih deyaa, bíldoh'ni: ákú daabido'tséé, da'ánohwi'ni'í' k'ehgo. ⁸Áídí' tsébi'i'áńd'í' dahale ch'ínákaidá' nádnk'j'í; daidit'íd la'í' bíl díyadaagot'ee daasil'j'í: nédaildzidgo doo hadín nt'é daayil'ni da l'ék'e.

⁹Godilziní' bijj'í t'ahb'í Jesus daztsaq'ad'í' naadiidzaadá' Mary Mágdalene dantsé yich'i' hit'j'igo ádelzaa, áí isdzánhí' biyi'dí' ch'i'idn gots'ídi hanyóod n'í'í. ¹⁰Áń n'nee Jesus yíl nakai n'í'í doo bíl daagozh'ó dago cha'á naháztaq'ayú yaa nyáágo yíl nagos'ni'. ¹¹Áídá' Jesus náhi'na'go isdzán bo'j'igo ya'íkodaanzj'í ndi doo daayodlaq' da l'ék'e.

¹²Áí bikédí'go Jesus yíl nakai n'í'í naki it'ínk'ehyú hi'aashgo bich'i'í' í'ahgo hit'j'igo ádelzaa. ¹³Áídí' onát'aazhgo í'ahí'í' yíl nadaagos'ni' ndi doo daabodlaq' da l'ék'e.

¹⁴Áí bikédí'go bits'í'ke'yu í'ats'adahí' da'iyáq'go naháztaq'go Jesus bich'i'í' hit'j'igo ádelzaa, áígee doo da'odlaq' dago bíj'í daant'í'izí' bigha bich'i'í' yádaakt'í,

daztsaądí' naadiidzaahíí bikédí'go ła' daabo'ííhíí doo daayodłaa dahíí bigha. 15 Áídí' gábiłnii, Ni'gosdzán dágoz'ąą nt'éégo yati' baa gozhóni nnee dawa baa bił nadaagolni' le'. 16 Dahadín odląadı' baptize ábi'delzaahíí hasdádolteel; áídá' dahadín doo odląa dahíí dahazhí' biniigonłt'éégo bá ngodot'aał. 17 Áídí' díínko godiyihgo ánágot'ííhíí da'odlaaní ádaadoliil; shizhi' bee ch'iidn hadaanyood doleel; ła'íí yati' łahgo at'éégo yee yádaakti' doleel; 18 Ch'osh bik'asda' golíni nádaihiniil doleel; dant'éhéta kozilheehíí daidląa ndi doo hago ádaabile' da doleel; ła'íí daanniihíí yiká' ndaadilniigo nádaadziih doleel.

19 Áík'ehgo Jesus aął bich'í' yádaakti'dá' yaaká'yú onábi'doltíí, áígee Bik'ehgo'ihí'nań bigan dihe'nazhiniéégo dahnezdaa. 20 Áídí' dahiskaigo dahot'éhé yati' baa gozhóni yaa nadaagolni' lék'e, beBik'ehń yił nliigo nada'iziidgo, godiyihgo ánágot'ííhíí bee biyati' da'anii at'éhi chí'nah áile'go. Doleelgo at'éé.